Kuyudan Çıkarılan Taşlar -4-

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَأَلِهِ اَجْمَعِينَ

Bundan sonra…

Ehlüllaha hücüm eden câhil ve edebsizler cebhesine karşı kaleme aldığımız cevablarımıza devâm ediyoruz…[1]

Şeyhin Mürîdine

Himmeti Olur mu, Olursa

Bu Nedir ve Nasıl Olur?

İddiâ: **Himmet**, Arapça'da bir işi yapmaya azmetmek ve güçlü bir kararlılık içinde olmak ma'nâlarına gelir. Türkçede rûhani ve manevi yardım, kayırma ve lütuf ma'nâlarında kullanılır. (28)

Cevâb: **Himmet**, sık sık nakiller yaptığınız **Ta'rîfât**'ta nasıl ta'rîf edilmiş, merak etmediniz mi acaba? Yahut baktınız da murâdınıza münâsib düşmediğinden mi oradan nakil yapmayıp ıstılâh/terim ma'nâsını es geçerek -kendinizce- lügat ma'nâsını vermekle yetindiniz. Halbuki, **Seyyid Şerîf Cürcânî**, **Himmet**i şöyle ta'rîf ediyor:(**Himmet**, kendisi ve(ya) başkasına bir şey hâsıl olması için, kalbin bütün rûhanî güçleriyle Hakk Teâlâ tarafına yönelmesidir.)[2]Yani, **himmet**, bir çeşit duâ…

Nice defa tekrar ettik, yine tekrar edeceğiz. Zîrâ muhâtâbın ilim ve akıl seviyesini hesaba katmak zorundayız: Allah celle celâlühû muktedir kılmadıkça kul bir iğneyi bile yerinden kaldırabilecek güce sâhib değildir. Allah muktedir kıldıktan sonra da, gücün küçüğü buyüğü bahis mevzûu olmaz. Gücün bir kısmını (mutlak ma'nâda) kulda görüp bir kısmını görmemek, hakîkatte **güç**de kulu **Allah'a ortakçı yapmak**tır. Esas şirk işte buradadır. Allah celle celâlühû, kainatta yerleştirdiği kanunu ve âdeti îcâbı yaptığı işlere bir takım yarattıklarını sebeb eder. O, sıradan işleri kesbe (kazanmağa) onları muktedir yapar. Nâdiren de olsa bazen bu âdetinin dışına çıkma âdeti de vardır. Mu'cize, kerâmet, istidrâc, gibi olağandışı yollarla yarattıklarına bazı kişileri vesîle ettiği de olur. Allah celle celâlühû'nun izniyle ve güç vermesiyle Sâlih aleyhisselâm'ın kayadan deve doğurtması, Îsâ aleyhisselâm'ın ölüleri diriltmesi, Mûsâ aleyhisselâm'ın asasını ejderha yapması, Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in işaretiyle Ay'ı ikiye ayırması, İbrahim aleyhisselâm'ın kuşları kıyma yapıp yoğurması ve dağların başına o kıymalardan koyup sonradan çağırdığında onların canlanıp kuş olmaları, bunların hangisine beşerin gücü yeterdi?.. Bütün bunların hakîkî fâili Allah celle celâlühû sebeb olma bakımından bunları yapan da ismi geçen peyğamberler… Hz. Ömer radıyalllahu anh'ın İran'daki İslâm askerine Medine'deki minberden komut verip himmet etmesi, hangi beşerin olağan takatinin yeteceği şeylerdendir.

Mu'cizeyi kabûl etmiyorsanız, muhâtab bile olamazsınız; pozitivist ve materyalist derekesine düşen bir zavallı olursunuz. **Mu'cizeleri kabûl ediyorum, ama onu bu mes'eleyle karıştırmayın**, derseniz, bu, cehâletinizi gösterir. Çünki, **Kerâmet de, velînin kerâmeti olmasının ötesinde aynı zamanda da bağlı bulunduğu Nebî'nin mu'cizesidir**. Zîrâ, Nebîler dünya değiştirmekle (ölmekle) gerçekte, bir bakımdan ölmemişlerdir. Çünki Kâinât'ın Efendisi sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle

buyurdular: (**Nebîler kabirlerinde diridirler, namaz kılarlar**.)[3] Onlardan nebîlik sıfatı öldüklerinde alınmaz. Bu yüzden mu'cizeleri dünya değiştirdiklerinde dahî devam eder. Velîlerden, öldükten sonra velîlik alınmaz, kerâmetleri öldükten sonra da devam eder.[4]

Anlaşılıyor ki hastalık, **mu'cize** ve **kerâmet**i kabûl edememe ve sindirememe hastalığı… Başkası değil… Felsefedeki şu **Determinizm** mikrobu… Vasat/ortam, mikrob i'mâlâtına pek münâsib bir vasat…

Şeyh, Mürîdlerine

Olağandışı Yollarla, Kerâmet

Yoluyla Yardım Edebilir mi?

İddiâ: Tarîkatlarda müritlerine olağandışı yollardan yardımda bulunduğuna ve onların bazı sıkıntıların giderdiğine inanılır. (28)

MÜRİD: Sen Şeyhin himmetini de mi kabûl etmiyorsun? İster inan, ister inanma, şeyhimin himmeti sayesinde her yerde işlerim gâyet iyi gidiyor. Ben bunu görüyor ve yaşıyorum.

İddiâ: Şeyhinizin himmeti derken onun size özel ilgi göstermesini kastetmiyorsunuz herhâlde. Kasdınız onun size olan manevi yardımı değil mi?(28)

MÜRİD: Evet, doğru. Mesela ben hacca gittiğimde Arafat'tan inerken şeyhimin himmetini gördüm. Hâlbuki o Türkiye'deydi. Arafat'tan o kadar kolay indim ki, Şeytânı da taşladıktan sonra sabahın sekizinde otelde idim.

İddiâ:Niye Allah'ın yardımı değil de Şeyhimin himmeti?(28)

Mürîd: Şeyhimin Allah katındaki değerinden dolayı Allah mürîdlerine yardım ediyor.

İddiâ:Peki ya saat sekizden önce otele gelenlere kim himmet etti?(28)

Cevâb: Evet, kerâmet sâhibi olan mürşidler, hattâ ehl-i kerâmet her mü'min birilerine olağan üstü yollarla yardım edebilir. Nebîlerin Ümmetlerine mü'cize yoluyla yardımı nice âyetlerle ve hadîslerle sâbittir. Kezâ nebî olmayan sâlih mü'minlerin yardımı da sayılamayacak kadar çok sahîh rivâyetlerle bildirilmiştir. Bu mes'ele değişik yanlarıyla çok geçmiştir.

Mürîdler başarı kazandıklarında, Allah yardım etti demeyip şeyhim himmet etti diyorlar imiş. Allah'ı tenzih ederim, bu büyük bir iftirâ.Nerden bildiniz? Yoksa, ğayb onların yanındadır da, onlar yazıyorlar, öyle mi?Merak etmeyin, istikâmet üzere olan her mürîd, her lahza Allah'ı zikreder, onu unutmaz, mesleği zâten budur… Sâlik, **Benim muvaffakiyetim** veya **mazhar olduğum şu nimet**, **şu ilahi lütuf, mürşidimin yüksek irşad ve gayretleri, benim için yaptığı duâ ve niyazlar berekâtiyle oldu. Bu benden değildir. Sebebler dâiresinde buna birinci ve en şerefli sebeb şeyhimdir** gıbi ma'nâlar ifâde eden **himmet**i şeyhi için kullandıysa, böyle bir hüsn-i zannda bulunsa ne olmuş?.. Üstelik bu bir şükran ifâdesi değil midir?

(Kim insanlara teşekkür etmese, Allah celle celâlühû'ya şükretmemiş olur)[5]sözünden korkarak ve (**İnsanların Allah'a en çok şükredeni, onların insanlara en çok teşekkür edenidir**.)[6] nebevî haber gereği, o zümreden olmaya çalışsa fenâ mı olur?.. Hakîkî fail olan Allah celle celâlühû'nun ve de O'nun Resûlü'nün emir ve irşâdları istikâmetinde vâsıtalara sarılmanın ilâhî ve Nebevî emir olmanın yanında hikmet îcâbı olduğunu bilmeyen ve bilmek istemeyenlere Allah celle celâlühû basîret ve iz'ân versin. Kim, kimlere, neyi öğretiyor? Şu karşısına dikildiklerinizin bildiklerinin zekatı sizin gibilerin nicelerine yeter de artar bile. Önlerinde onlarca sene okusanız, arayı kapatmanız için şu zaman az bile gelir. Sizin bildiğinizi zannettiğiniz saha onların asıl sahası… Başka bir dünyaları daha vardır

ki, o dünyadan sizin hiç bir haberiniz yoktur… Bu cihetle ayrı ayrı âlemlerdesiniz. Değişik buudlardasınız/boyutlardasınız…

Ölüye veyâ Ğâibdeki Birine

Seslenmek ve Onları Çağırmak

İddiâ:De ki, Allah'ın dışında kuruntusunu ettiklerinizi çağırın bakalım; onlar, sıkıntınız ı ne gidermeye, ne de bir başka tarafa güç yetirebilirler. **Çağırıp durdukları bu şeyler de, Rablarına hangisi daha yakın diye vesîle ararlar, rahmetini umar, azâbından korkarlar.** Çünkü Rabbinin azâbı cidden korkunçtur. (28-29)

Cevâb: Bu âyetlerin meâlinde, affedilmez bir çok mühim yanlış veya tahrîfler var. Bir kaçı:

(Birincisi); Burada kör bir câhillik yatmış olabileceği gibi, kasıdlı bir şeytâni telbis (karıştırma) ve şaşırtma da bulunabilir. Allahu a'lem. Âyette geçen **yed'û**'nun, yani **da'vet**'in ma'nâsı, şurada **ibâdet** demektir. Çünki, ilim sâhibleri bilirler ki, **da'vet** ve **duâ, kavl, söz, nida**/seslenmek, **yardım isteme, süâl-istifham, sual-taleb, tesmiye**/isim verme, **bir şeye çağırma ve teşvîk** ve **ibâdet** ma'nâlarına gelir. Nitekim bu husûsta geniş açıklama önceden geçti.[7] Bu değişik ma'nâlardan Şeytânın ve Nefs-i Emmâre'nin, **seç** dediğini seçmek ve muhâtâbı câhilce hattâ haince tekfir etmeye gayret etmek, elbette herkesin harcı değildir. Bunun için ayrıca, **üstün** ve **farklı** başka meziyyetlere de ihtiyac vardır,

(İkincisi); Mealde geçen **hangisi daha yakın diye vesîle ararlar** ibaresinin ne ma'nâ ifâde ettiğini bilen beri gelsin. İnanıyorum ki bunu siz de bilmiyorsunuz. Allah aşkına, bu ne demek?… Doğrusu, bu kadar da ciddiyetsizlik olmaz. Hadi başka ifâde kullanmayalım.

Şu, **diye** ta'bîri, ya **mefülün leh**'dir, yani **için** ma'nâsınadır. O, takdîrde ma'nâ, (**hangisi daha yakın olduğu için**)olur ki,sözün bütünü içinde hiçbir ma'nâ ifâde etmeyen birzırva… Veya, **kavl** yahud o ma'nâda bir lafzın **mefülün bih**i olarak **makul-ı kavl**ı olur, (**diy**e)şeklinde gibi; (**gel diye bağırdı, gel diye söyledi**) benzeri. O takdîrde de meal bir ma'nâ ifâde etmiyor.Yani şu meâl bir şey anlatmayan, mühmel meal, ma'nâsız tercüme…

Müfessirlerin cumhûruna göre âyetteki **eyyühüm** lafzı, **yebteğûne** deki (**vav**)dan, yani, fâilden bedeldir. Bu takdîrde ma'nâ, **Onların ibâdet etmekte oldukları kimseler**(den), **hangileri** (O'na/Rablerine) **daha yakınsa, onlar, Rabblerine** (varmaya) **vesîle ararlar**,veya, **İbâdet etmekte oldukları**(dan) **hangileri** (O'na/Rablerine) **daha yakınsa**, **onlar Rablerine** (varmaya) **vesîle ararlar** şeklinde olur.

Bazı tefsîrciler de, **vesîle ararlar** lafzında **şiddetli hırs ve istek duymak** ma'nâsının bulunduğunu, bu takdîrde ma'nânın, **hangilerinin daha yakın olacaklarına şiddetli hırs ve istek duyarlar** şeklinde olduğunu, söylerler.[8]Bu takdîrde ise ortaya, bilinen Vesîle ve Tevessülün dışında (lehinde veya aleyhinde olmayan) bir ma'nâ çıkar.

(Üçüncüsü): (Çağırıb durdukları bu şeyler)dediğiniz, Îsâ ve Uzeyr aleyhimesselâmdırlar. Onlar için, **her hangi bir şey** için Türkçe'deki ma'nâsıyla kullanılan **şey** ta'bîri kullanılmaz. Aksine, **kimseler** veya, **zâtlar** gibi ifâdeler kullanılır.[9] Yok, eğer, o, **şeyler** dediğinizin **cansız putlar** olduğunu iddiâ edecek olursanız, onlar, nasıl **vesîle ararlar**? Bu ne lâubâlîlik?

Şeyhler Âhiret'te

Mürîdlere Şefâat Edebilir mi?

İddiâ:Siz, Şeyhinizin Âhirette size şefaat edeceğine de inanıyorsunuz. Eğer şeyhler mürîdlerini hem dünyada hem de Âhirette kurtarabiliyorlarsa onlar için Şeyhlerini memnun etmek her şeyden önemli olur. Artık Allaha yalvarma gereği ortadan kalkar. **Bu batıl bir yoldur. Eğer hak yola gelmezseniz sonunuzun çok kötü olacağından endişe ederim**.(29)

Cevâb

Bir: Evet, Mevlâmız celle celâlühû izin verirse büyüklerimizden olan şeyhlerimiz de, inşaallah bize şefâat edeceklerdir. Allah celle celâlühû'nun bizi kurtarmasına veya dereceler kazanmamıza sebeb olacaklardır.Bunu **umuyoruz**. Ancak, şuna lâyık olamamaktan da **korkuyor** ve endişe ediyoruz. Niye mi umuyoruz? Çünkü, **Hanefî âlimlerinden İbnü Ebî'l-İzz**, şu hadîsi naklediyor: (**Allahu Teâlâ buyuracak; melekler, şefaat etti**, **nebîler şefâat etti**, **mü'minler şefâat etti…**)[10]

Ve başka daşka nice Şefâat hadîsleri… Kimileri çatlasa da patlasa da, Allah'ın dostları, Allah'ın izniyle mü'minlere şefâat edeceklerdir. Bizim onların şefâatine ihtiyacımız vardır. O yüzden, sizin gibi -Allah celle celâlühû ile muhârebe etmek pahâsına da olsa-[11] onlara düşmanlık etmeye cesaret edemeyiz. Biz onları nasıl darıltırız?!.. Buna her şeyden önce Allah celle celâlühû darılır. Bu ma'nâda onları darıltmak Allah'ı darıltmaktır.

Şeyhi Râzî Etmek Mühim

Değil midir? **Yasak mıdır**?

İki: Evet, evet… **Şer'î ölçüler içerisinde ve istikâmette, Şeyhleri razı etmek, hakîkatte onların Rabbini râzı etmektir**. Zîrâ, Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmaktadır: (**İbnü Âmir, kadının kocasını râzı etti…**),[12] (**Rabbin rızâsı babanın rızâsındadır**),[13](**Tasdîkçilenizi razı ediniz**.)[14] Bunlar ve bunlargibi hadîslerden de anlıyoruz ki, **kulu razı etmek** her zaman ve halde, Mevlâyı razı etmekle çelişmez.Hattâ bazen kulu razı etmek, Mevlâ'yı razı etmek demektir.

Şefâatçilerin Şefâat Edecek Olması, **Allah Celle Celâlühû'yu Unutmayı mı Gerektirir?**

Lakin bu, onlara şefâat etme izni verecek olan Allah celle celâlühû'yu unutmayı gerektirmediği gibi, tam aksine, kendini O'na daha çok muhtâc görmeyi ve yalvarıp yakarmayı îcâb ettirir. Çünki şefâat izni nihâyet O'ndan çıkacaktır. Ğaliba siz basît dünyevî yardımlar gördüğünüz kişileri veya mercileri hakîkî yardımcı bılıp Allah celle celâlühû'yu unutuyorsunuz. Yazık… İfadeniz bunu gösteriyor…

Kimler Râzı Edilmemelidir?

Ha, râzı edilmeyecekler de var. Küfür otoritelerininin Müslümanlara saldırmaya memur ettiği av köpeklerinden olarak onları râzı etmeyi sorarsanız, işte orası kötü… Çünki Allah celle celâlühû onları râzı edenleri şiddetle tehdîd ediyor. Onların râzı edilmesinden râzı olmuyor: (Kim Rabbini darıltmakla bir sültânı/otorite sâhibini râzı ederse Allah celle celâlühû'ın dîninden çıkmıştır.)[15](Kim Rabbini darıltmakla insanları râzı ederse şübheniz olmasın ki Allah celle celâlühû onu insanlara havâle eder. Kim de İnsanları darıltmakla Allah celle celâlühû'yu râzı ederse, insanların meşakkatlerine karşı Allah celle celâlühû ona kifâyet eder.)[16]

Ancak, yukarıdaki hadîslerde de geçtiği gibi, bazılarının dahî râzı edilmesinden râzı oluyor.

Üstelik, bir çok kez de dediğimiz gibi, velîler zikredilmekle[17] **Allah zikredilmiş** olur. **Şeyhimin himmeti…** deyip (deli olan değil de) velî olan **Şeyh zikredilince** (akla gelince, veya anılınca), **Allah zikredilmiş** olur. Bunu ben demiyorum, Mevlâ buyuruyor: (Zîrâ kullarımdan benim velîlerim ve yarattıklarımdan benim seçkin kullarım o kimselerdir ki benim zikredilmemle onlar zikredilmiş olur, onlar zikredilmekle ben zikredilmiş olurum.)[18]

"İşim, Şeyhimin Himmeti

İle Oldu" Demek Ne Demektir,

Bu Söz Câiz midir?

Hâsılı, **bu**, **şeyhimin himmetiyle oldu** sözü, dediğimiz ölçülerde olursa, hem **hüsn-i zann**, hem **teşekkür**, hem de bir velî anıldığı için, Allah'ın zikrine sebeb olmakla, **zikir**,olmuş olur. Yani bu söz -yerinde söylenmişse- **çok yönlü meşrû' bir ibâdet**tir.

Tevessül Amelini Kabûl

Eden Tarîkat Nasıl Bir Yoldur?

Bu yol, şeytân ve dostlarınca **bâtıl** bir yol olabilir; ama, Allah celle celâlühû, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem ve onların dostlarına göre **hakk** yoldur, elhamdülillah. Bunun böyle olduğu, Kur'ân ve Sünnet'ten anlaşılacağı gibi, (ilim ve idrâki onlardan bunu çıkaramayacak avâm için), Allah düşmanlarının onlara olan şiddetli buğz, nefret ve düşmanlıklarından da anlaşılabilir.

Vakıa, Allah düşmanlarının her düşmanı Allah dostu olmayabilir. Ancak, onların düşmanlıkları dünyevî olmayıp, dinden dolayı olunca, mes'ele anlaşılıyor.. Kimin yolunun batıl yol olduğunu pek yakında çok açık ve net anlayacaksınız….

"Falan Zâtın Yüzü Suyu
Hürmetine" Allah Celle Celâlühû'dan Bir Şeyler
İstenebilir mi?

Mürîd: Bazı Büyük zatların yüzü suyu hürmetine duamızı kabûl etmesini Allah'tan istemiyor muyuz? **Ya Rabbi Hz. Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem hakkı için veya evliya–ı kiram, şehîdler ve sâlihler hürmetine düâmı kabûl et** diye dua etmiyor muyuz?

İddiâ:Evet böyle duâ edenler vardır. Bunlar Süleyman Çelebi'nin mevlidi gibi kitaplarda da yer alır. Ama böyle duâ olmaz. Bu konuda Hanefi âlimlerinden İbn Ebi'l-İzz şöyle diyor:

Kişinin, Allah celle celâlühû'dan başkasını duasının kabûlüne sebeb kılması ve onunla tevessülde bulunması câiz değildir… O şöyle demek ister, **falanca salih kullarından olduğu için düamı kabûl eyle**.Onun Allah'ın Sâlih kulu olmasıyla berikinin duası arasında ne ilgi, ne bağlantı olabilir? Bu duada taşkınlık yapmaktır. Allahû Teâlâ şöyle buyuruyor:

Rabbinize için için yalvararak dua edin. O taşkınlık yapanları gerçekten sevmez. (ARAF 7/55)

Cevâb: İbnü Ebî'l-İzz, fıkıhta Hanefî ise de, akîdede, kendisinin, kendisi gibilerin ve câhillerin zannettiği gibi Selefî değil, İbnü Teymiyye ve İbnü'l-Kayyim'ın mukallidiydi. Mevlâ'ya cisim isnâd etmeye meyilli, O'na mekân ve had

ta'yîn eden bir kimseydi. Onca açık âyet ve hadîsleri isabetsiz te'vîllerle devre dışı bırakarak cehennem'in fânîliğine dair olan Cehmiyye'nin görüşünü benimsemişti. Üstelik bunu, Ehl-i Sünnet'e âid bir görüşmüş gibi göstermişti. Hâsılı, kitabını İbnü Teymiyye ve İbnü'l-Kayyim'ın şaz görüşleriyle doldurmuştur. Gerçekte Selef ve Selefî'likle alâkası yoktu. O büyük bir âlim olmasına rağmen, Ehl-i Sünnet'ten büyük ölçüde sapan, bir Hanefî'dir. Allah celle celâlühû O'nu affetsin. O, bir bakıma, akîdede Mu'tezilî fıkıhda da Hanefî olan Zemahşerî gibi bir Hanefî'dir. Böyle bir kişinin sözünün, -bilhassa Ehl-i Sünnet'çe ithâm edildikleri/suçlandıkları me'selede- Ehl-i Sünnet mü'minlerce hiçbir ehemmiyeti yoktur.

Üstelik, İbnü Ebî'l-İzz'in, sözlerinin makaslanan kısımda sizin da'vânızı kökünden kazıyan çok mühim noktalar var. Şöyle ki, Ahmed İbnü Hanbel,[19] İbnü Mâce,[20] İbnü Huzeyme, İbnü's-Sünnî,[21] Ebû Nüaym Fazl İbnü Dükeyn ve İbnü Menî'inEbû Saîd-i Hudrî radıyallâhu anhu'dan rivâyet ettikleri, (**Bu yürüyüşüm ve senden isteyenlerin sendeki hakkıyla[22] senden istiyorum)[23]** şeklindeki hadîsi, İbnu Ebî'l-İzz kitâbına almıştır; lâkin onu hevâsına göre bir şekilde ma'nâlandırmıştır. (**Falancanın hakkı için)** istenilmeyeceğini, fakat (**isteyenlerin hakkı için)** istenilebileceğini, bu iki ifâdenin arasında fark olduğunu iddia etmiştir. **İsteyenlerin sende olan hakkı için** demenin **sen isteyenlerin duâsını kabûl edeceğini kabûllendin, ben de isteyenlerdenim; düâmı kûbul et** demek olduğunu, ancak, **falancanın hakkı için isteme**nin böyle olmadığını söylemiştir. O'na göre, her ne kadar Allah celle celâlühû'nun sâdık va'di sebebiyle, onun (şu falanca kişinin) Allah celle celâlühû üzerinde hakkı varsa bile, **o hak ile isteyen kimse**nin düasının kabûl edilmesi arasında bir münasebet yoktur; zîra, bu şekilde sanki, **Falanca sâlih kullarındandır, duâmı kabûl et** gibi söylemiş olacağını iler sürüyor. Tabiî bu bâtıl te'vîli ile maskara durumuna düşüyor. Zîrâ, Hâkim ve Taberânî'nin Hz. Ömer radıyallâhu anhu'dan rivâyet ettikleri, Hâkim'in el-Müstedrek'te[24] Sübkî'nin Şifâu's-Sikâm'da,[25] Süyûtî'nin El-Hasâisü'l-Kübrâ'da,[26] Kastallânî'nin el-Mevâhib'de[27] sahîh olduğunu söylediği bir hadîste,[28] Adem aleyhisselâm'ın, günah işlediğinde, (**Rabbim! Senden Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem hakkı için, beni affetmeni istiyorum)** dediği haber verilmektedir. Şimdi, Âdem aleyhisselâm ve Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'e i'tirâz edip, (**Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in sâlihliği ile Âdem aleyhisselâm'ın düâsının kabûl edilmesinin ne alâkası var?)** mı, diyeceğiz? Sübhanallah! Hevâ, kör ve sağır, rezîl ve maskara ediyor…

Bu hadîsteki mühim noktaların, ikisinden (**birincisi**), **birinin hakkı için Allah celle celâlühû'dan bir şeyler istenilebileceği**, (**ikincisi**) de, **falancanın hakkı için** tâ'bîrindeki **hakk** kelimesinin ne ma'nâ ifâde ettiğidir?

"Falancının Hakkı İçin" Bir Şey İstemek Ne Demektir?

Evet, Hanefî fıkıh kitaplarının **Kerâhiyye ve İstihsân** yâhud, **Hazar ve İbâhe** bahislerinde **falancanın** veya **falan şeyin hakkı için**, Allah celle celâlühû'dan bir şeyler istemenin Ebû Hanîfe'ye göre mekrûh olduğu geçmektedir. Lâkin, **Hanefî âlimlerinden** ve muhaddislerinden İmâm **Aliyyü'l-Kârî** öz olarak şöyle demiştir: Bu mekrûhluk **hakk** sözüne **vâciblik**/mecbûriyyet ma'nâsı yüklendiği takdîrdedir. Zîrâ, vâciblik veya mecburiyet manasında kimsenin Allah celle celâlühû üzerinde hakkı yoktur. Ancak **hürmet** ve **tâ'zîm** manasında kullanıldığı zaman bu **tevessül** babındadır.Allah celle celâlühû, **Ona varmaya vesile arayın,**[29]buyurmaktadır. Bu Hısnu'l-Hasîn'de[30] de söylenildiğine göre, **düânın adabından kabûl edilmiştir.** Şu hususta (yukarıdaki) hadîs gelmiştir.[31] Yine, **Hanefi âlimlerindenİbnü Abidîn** Reddü'l Muhtâr'ında,[32] bunu, O'ndan kabûllenerek naklediyor. Bunlardan önce, **Falancanın hakkı için** ifadesinin **hürmetine** demek olduğunu, **vaciblik** demek olmadığını ve bunun hadîslerle sabit olduğunu **İmâm Sübkî** de söylemiştir.[33]

Demek ki, **falancanın hürmetine, demek câiz değildir**, sözü, mutlak ma'nâda ise, boş bir gürültüdür… Aksine bunun Sünnet'e uyan şekli mevcûddur ve düânın âdâbındandır;

sünnet veya müstehâbdır.

Ulemânın küçük bir kısmının, **belli şart ve kayıdlarla sınırlı olarak**, en çok **mekrûhdur** dediği, başka yönlerle ise mahzûrlu olmayan, hatta **Sünnet** olan bir mes'eleye **şirktir** damgasını vurmak, herhalde çağdaş mukavva muctehidlik îcâblarından olmalıdır…

Hem, Süleyman Çelebi'yi küçümsemek sizi büyütmez; alçaltır.

Olağan Dışı Yollarla,
Mu'cize Yâhud Kerâmet Yoluyla Birine Yardım Yapılabilir mi?

İddiâ:Bu ve benzeri duâlar, sonradan uydurulmuştur. Böyle bir düâ ne Hz. Muhammed (sav)'den, ne sahabeden, ne tabiinden, ne de imamların birinden aktarılmıştır. Allah onların hepsinden razı olsun. Bu, ancak cahillerin ve bazı tarîkatçıların yazdığı tılsımlarda bulunabilir.

Cevâb: Bunca âyet, bunca hadîs ve bunca ictihâda rağmen böyle diyebilene, **Utanmıyorsan dilediğini yap**[34] demekten başka ne gelir elden? (30)

Mürîd: İnsanlar birbirinden yardım istemezler mi? Bu da Allah'tan başkasından yardım istemek olmaz mı?

İddiâ: Yardımlaşmayı emreden çok sayıda âyet ve hadîs-i Şerif vardır. Ama herkes bilir ki, Rûhânîlerden beklenen yardım farklıdır. Onlardan insanların güç yetiremediği konularda ve olağan dışı yollarla yardım istenir. Bu, ya bir korkudan kurtulmak, veya bir isteğe kavuşmak için olur.

Mesela, İstanbul Tuzla'da bindikleri bir otomobille sele kapılıp sürüklenen biri, ya seyyidena Hamza diye, Hz. Hazma radıyallâhu anhu'yu yardıma çağırıyor. Eğer bu zat orada bulunan kişileri yardıma çağırıyor olsaydı yadırganmazdı. Ya da her şeyi görüp gözeten Allahu Teâlâ'dan yardım isteseydi güzel bir şey yapmış olurdu. Ama o İstanbul'dan binlerce kilometre uzaktaki kabrinde yatan Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu yardıma çağırıyor. Demek ki, Hz. Hamza radıyallâhu anhu''nun çağrıyı işittiğine ve derhal oraya gelip kendisini kurtaracak güç ve kudrete sâhib olduğuna inanıyor. Yoksa dar zaman da Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu hatırlar mıdı? Demek ki, bu zat, Hz. Hamza radıyallâhu anhu'da bazı insanüstü sıfatların var olduğunu hayal ediyor. Bunlar hayat, ilim, semi, basar, irade ve kudret sıfatlarıdır.

Hayat, dirilik demektir. Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu diri saymasaydı yardıma çağırmazdı.

Mürîd: Ama şehîdler ölmez.

İddiâ:Doğru, şehîdler ölmez. Âyette şöyle buyuruyor: Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin, zîrâ onlar diridirler, ama siz (bunu) anlayamazsınız. (Bakara 154)

Bu bizim anlayabileceğimiz bir dirilik değildir. Eğer anlayabileceğimiz gibi olsaydı, Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun şehîd olmasına Hz.Muhammed (sav) o kadar üzülür müydü? Çağırınca geliyorsa zaman zaman onu çağırır ve ondan bazı şeyler isterdi.

Cevâb: Allah celle celâlühû'nun (.**Allah yolunda öldürülenler içinölülerdirler, demeyin; aksine onlar dirilerdirler)**[35] buyurduğu, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in de, (**Şehîdler cennette yeşil kuşların havsalalarındadırlar, oradan diledikleri yere uçar giderler**)[36] dediği kimselerden, ihtimal ki, sebebler âleminde Mevlâ'nın yardımını bazı sebeblerle istemek Şer'an ve aklen câiz ve vâkı' olduğu için, sözünü ettiğiniz kişi tevessül etmiş. Allah celle celâlühû'dan şifâ elde etmek için doktora gider gibi bir iş yapmışsa ne olmuş?.. Allah hidâyet ve akıl vere… Her çağırılınca gelir diyen yok. Nebi sallallâhu aleyhi ve sellem'in, mana âleminde onunla görüşmediğini nereden bildiniz? Allah celle celâlühû mu, yoksa Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem mi söyledi? Allah idrâk versin.

İddiâ:Abdullah İbn-i Mes'ud diyor ki: Biz Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem'ın Hz. Hamza radıyallâhu anhu'ya ağladığı kadar bir şeye ağladığını görmedik. Onu kıbleye doğru koydu, cenazesinin başında durdu ve sesli olarak hıçkıra hıçkıra ağladı.

Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu şehîd eden vahşi, yıllar sonra Müslüman olunca Hz.

Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem ondan kendisine görünmemesini istemişti.

Cevâb: Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem'ın öldüğüne kimse i'tirâz etmiyor; ama, O'nun, "**Nebiler** (bir çeşit) **diridirler**"[37] sözüne bazı sapıklar i'tirâz ediyorlar… **Ölme**nin, her zaman ve her bakımdan **ölü** olmayı gerektirmediğini biz Allah celle celâlühû'dan ve Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden öğrendik. Nitekim yukarıda geçti: (**Allah yolunda öldürülenler için** (onlar) **ölülerdirler, demeyin; aksine onlar dirilerdirler…**)[38] Hem **öldürülmüş** olan bir **ölü**, hem de **diri…**

Aksi bir düşünce, inkârcı olmayanlar için ya câhillik yahud da sapıklıktır.

İddiâ:Hz. Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem ölünce, Allah (c) ondan razı olsun Ebu Bekir radıyallâhu anhu'nun yaptığı önemli bir konuşma vardır. Abdullah b. Abbas radıyallâhu anhu'nun bildirdiğine göre Hz. Ebubekir radıyallâhu anhu şöyle dedi:

Bakın, sizden kim Hz. Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'e kulluk ediyorsa işte Muhammed ölmüştür. Kim de Allah (c)'a kulluk ediyorsa şüphesiz O diridir, ölmez. Allahu Teâlâ buyuruyor ki; Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce ne elçiler gelip geçmiştir. O ölür veya öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz? Her kim gerisin geriye dönerse, o Allah'a hiçbir zarar veremez. Allah şükredenlere mükafat verecektir.[39]

Abdullah b. Abbas radıyallâhu anhumâ diyor ki, Ebu Bekir radıyallâhu anhu okuyuncaya kadar Allahu Teâlâ'nın böyle bir âyet indirdiğini sanki hiç kimse bilmiyordu. Artık insanlardan kimi dinlesem bu âyeti okuyordu. Said b. El-Müseyyeb de bana Ömer'in şöyle dediğini bildirdi: Vallahi Ebubekr'in o âyeti okuduğunu işitince öyle oldum ki, kendimden geçtim. Ayaklarım beni taşıyamaz oldu. Âyeti okuduğunu duyunca yere yığıldım. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem ölmüştü.

Şu iki âyette Hz. Muhammed (sav) ile ilgilidir.

Senden önce hiçbir insanı ölümsüz kılmadık şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü kalacaklar? (Enbiya 21/34).

Şüphesiz sen de öleceksin, onlar da öleceklerdir. (Zümer 39/30)

Buna göre Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun anlayabileceğimiz mana da diri olduğunu kim söyleyebilir?

Cevâb: İ'tirâz eden hiçbir kimse bulunmadığına göre, şu kelimeler, lüzûmsuz uzatmalar, me'seleyle alâkasız malumatfuruşluklar ve bilgiçliklerden ibârettir…

İddiâ:Allahu Teâlâ şöyle buyuruyor: Allah neyi gizlediğinizi neyi açığa vurduğunuzu bilir.

Allah'ın berisinden çağırdıkları ise bir şey yaratmazlar; esasen kendileri yaratılmıştır.

Onlar ölüdürler, diri değil. Ne zaman dirileceklerini de bilemezler. (Nahl 16/19-21)

Cevâb: Allah celle celâlühû'nun pak kelâmını, bu denli cahilce tercüme etmek, her yiğidin kârı değildir. **Bir kere**, müşriklerin ibâdet ettikleri (yahud size göre çağırdıkları) **putlar** idi. Şehîdlerle putları her bakımdan kıyaslamak bazı ehliyet ârızaları ve ma'ziretler sebebiyle zındıklık değilse, en azından terbiyesizliktir. Allah celle celâlühû putlara **ölüler**, şehîdlere ise **diriler** diyor. **İkincisi**, putlar, -hâşâ- **Allah'ın berisinde**,yani **yakınında** değildirler. Bu inanç müşriklerin inancıdır. **Üçüncüsü**, **onlar yaratılmıştır** sözü, geçmiş zaman bildirir; oysa âyette şimdiki zamandan söz ediliyor. **Dördüncüsü**, müsned olan fiil eğer sebebe isnâd/nisbet edilirse, **Onlara şekil ve sûret verilmektedir**,yani **yontulmaktadırlar**, eğer hakîkî fail olan Allah celle celâlühû'ya nisbet edilecekse **yaratılmaktadırlar**, denmeliydi. **Beşincisi**, mes'eleyle hiçbir alâkası olmayan bir âyeti tevessül ve istiğase eden mü'minleri müşriklikle suçlamak için getirmek bu iddiânın sâhibinde ne kadar îmân bırakır? bilemem. Tabiî henüz varsa…

İddiâ: Maalesef kendi kötü emellerine Hz. Muhammed (sav)'i âlet edenler bile vardır.bunlar insanlar üzerinde kurdukları baskının devam etmesi içinhabire yalan ve iftirâ ile meşgul olurlar. Bunca âyete rağmen Hz. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in sağ olduğunu ve onunla görüştüklerini ileri sürerek insanları saptırırlar. Hatta haşa onun, baş müfettiş gibi etrafındaki insanları teftiş ettiğini ve yaptığı hizmetleri denetlediğini iddia edenler dahi vardır. Evliya ölünce rûhu kınından

çıkmış kılıç gibi olur, diyen veya bir kısım rûhanilerden yardım isteyen kişilerden başka ne beklenebilir?

Cevâb: Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'ın bir çeşit diri olduğunu, onunla ehli olanların uyanıkken görüşebileceğini, Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem kendi söylüyor. O'na hırlayan biri olmaktan Allah celle celâlühû'ya sığınırım. Tabii bu hakîkati istismâr edip kötüye kullanan ve insanları tezgâha getiren sahtekâr hâinlerden olmaktan da… **Evliyâ ölünce rûhu kınından çıkmış kılıç gibi olur** sözünü söyleyen büyük dağları süsen, ancak kendi boynuzuna acısın…

İddiâ: **Gözlerini hırs bürümü**ş bu insanların uslanması zor ama birazcık aklını kullananlar için Hz. Ömer radıyallâhu anhu'nun şu sözünü nakletmek isterim:

İsterdim ki, Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem yaşasın da bizden sonra ölsün. Her ne kadar Hz. Muhammad (sav) gerçekten ölmüş ise de Allah aranıza bir nur koymuştur, onunla hak yolu bulursunuz. Allah Hz. Muhammed (sav)'i de hak yola sokmuştur.

O nur, Kur'an-ı Kerim'dir. Hz. Muhammed (sav)'de Veda hutbesinde konuya değinerek şöyle buyurmuştur:

Aranızda, sıkı sarılırsanız artık sapıtmayacağınız bir şey bıraktım. Allah'ın kitabını.

Cevâb: Allah celle celâlühû dostlarına düşmanlıktan gözleri kızaranlara ne desek ki?!…

Müfessir Âlusi'yi bir hayli düşündüren, Hz. Ömer radıyallâhu anhu'nun bu sözünün ne şekilde anlaşılacağını anlayabilmek için ilim ve akıl sahibi olmak lâzım. Nitekim Âlûsî, İmâm Buhârî'nin hadîsini, ulemânın sözlerini ve sâlih zâtların şehâdetini göz önünde bulundurarak bunun doğru olmadığını söyleyemeyeceğini ifâde ediyor.

Yaşayan Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem'le her zaman buluşup görüşmek ile nadir olarak, rûhaniyyetiyle görüşmek elbette kıyas edilemez. Hele ne zaman vuku bulacağı belli değilse… Hz. Ömer radıyallâhu anhu'nun sözü bu çerçevede de düşünülmeli…

Dolayısıyla burada aldanma ve aldatma ile sapma ve saptırma var.

İddiâ:İşte hak budur. Hakkın ötesi sapıklık değildir de ya nedir? (Yunus 10/31-32)

Cevâb: Doğru… Âmennâ… Hakkın ötesine geçmiş sizi ve düşüncelerinizi de anlatıyor… Teşekkürler…

İddiâ:Sözü geçen şahsın Hz. Hamza radıyallâhu anhu'da varsaydığı sıfatların ikincisi ilim sıfatıdır. İlim, bilmek ve kavramak demektir. İnsanlarda da ilim sıfatı vardır ama bu, öğrenebildiği ve kavrayabildiği şeylerle sınırlıdır. Onları da zamanla unutur. Allah'ın ilmi sınırsızdır. O, her şeyi en ince ayrıntısına kadar en doğru biçimde bilir ve asla unutmaz.

İstanbul'a hiç gelmemiş olan Hz. Hamzaradıyallâhu anhu'nun çağrıldığı yere gelmesi için, olayın geçtiği İstanbul-Ankara yolunun Tuzla'daki bölümünü bilmesi gerekir. Bu şahıs Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun bilgisinin şüphesiz ALLAHU Teâlâ'nın bilgisi gibi sınırsız olduğunu kabûl etmez. Ama onu böyle bir yardıma çağırdığına göre, Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu Allahu Teâlâ'nın sınırsız bilgisinin bir bölümüne ortak saymış olur.

Cevâb: Muhâtablarınızdan kimse, **Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun ilmi sınırsızdır**, demedi. Ancak, (Allah'tan korkun, sakının ki Allah size öğretsin)[40] buyruldu. Bu âyette, Allah'tan sakınanı Allah'ın öğreteceği (müjdesi) vardır.[41] Neyi öğretsin? Bildirmemiş… Umûm ifâdesi… Yani, dileyeceği her şeyi… Sizin hayâl bile edemeyeceklerinizi. Âyette geçen, **(ve yuallimukümullâh**)daki (**vâv**) müfessirlerin kimisine göre **zâide**'dir. Kimilerine göre de, cümle, **müstenefe**'dir. (Kim bildikleriyle amel ederse, Allah celle celâlühû ona bilmediklerini öğretir.)[42]

Bilmedikleri neyi onlara öğretecek? Belirtilmemiş. Öyleyse umûm/genellik ifâde eder… Allah celle celâlühû'nun dileyeceği her şeyi… Bunun, Allah celle celâlühû'nun ilmine ortak olmakla alâkası yoktur. Yoksa siz, insanlar için mümkün gördüğünüz ilimde, onları Allah'a ortak mı görüyordunuz? Allah verdikten sonra ilmin azı çoğu

olmaz. İnsan kılıklıların kuş beyinleri almasa da… (**Allah bilir, ama siz bilmezsiniz**.)[43]

İddiâ: Üçüncü sıfat Semi'dir. Semi işitme gücüdür. Allah insansa işitme gücü vermiştir, ama bu belli mesafeden ve belli titreşimdeki seslerin işitilmesiyle sınırlıdır. Hele Hz. Hamza radıyallâhu anhu gibi kabirde bulunanlara bir şey işittirmeye bizim gücümüz yetmez. Her şeyi işiten Rabbimiz, elçisi Hz. Muhammed (sav)'e hitaben şöyle buyuruyor: Şüphesiz Allah dilediğini dilediğine işittirir. Ama sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin. (Fatır 35/22)

Allah her şeyi işitir. En gizli sesler, hareketler, içten yakarışlar ve her şey onun tarafından işitilir. Şimdi bu zat, İstanbul'dan, Ya Seyyidena Hamza! dediği zaman Hz. Hamza'nın bu sesi işittiğini hayal ettiğine göre onu Allah'ın işitme sıfatına ortak etmiş olmaz mı? Çünkü bu şekilde bir işitme, Allah'tan başkası için söz konusu değildir.

Cevâb: Aynı terâneler, aynı cehâletler… Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem, (**Kabirdekiler işitir**,)[44] buyuruyorsa, akıllı mü'min düşünür; **O'nun getirdiği âyeti O'ndan daha iyi mi anlayacağım**? **O'na bir sorayım**, '**şu âyet ne ma'nâya gelir**'? der. Akılsız sapıklar da âyetin başını görmeyip kafayı sonuna takarlar. Allah celle celâlühû dilemedikçe, elbette ne diri işitebilir, ne de ölü. Allah celle celâlühû dilemese, siz diriye işittirebileceğinizi mi sanmıştınız? Neyse, bu me'sele uzunca geçti. Mü'minler için bu kadarı kâfîdir. Basît vâsıtalarla, âletlerle dünyanın öbür ucundaki fısıltıyı bile işitebilen zavallılar, acaba, **işitme** sıfatında kendilerini Allah'a ortak mı görüyorlar? Evet, Allah celle celâlühû işittirirse kul işittirebilir, öteki de işitebilir. Hz. Ömer ve Sâriye radıyallâhu anhümâ gibi. Elektronik cihâzlar vâsıtasıyla dünyanın öbür ucundaki fısıltıyı duyabileceğimize inanmanıza rağmen mu'cize veya kerâmet vasıtasıyla işitilemeyeceğine i'tikâd edersiniz, öyle mi? Yazık, bu akla!… Vah bu îmâna!…

İddiâ:Dördüncü sıfat Basar'dır. Basar, görme gücü demektir. İnsanlarda da görme gücü vardır, ama bu çok sınırlıdır. Allahu Teâlâ, en küçük şeyleri bile en ince ayrıntısına kadar görür.

Kilometrelerce uzakta kabirde yatan birini yardıma çağıran kişi, onun kendini gördüğünü kabûl etmiş olur. Yoksa onun durumunu nasıl kavrayıp yardım edebilir? Bu şekilde bir görme, yalnız Allah'a mahsus olduğundan bu şahıs Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu Allah'ın görme sıfatına da ortak saymış olur.

Cevâb: Görmek de öyle… Mu'cizevî olarak yerin doğusunu ve batısını gören Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem **görme** sıfatında -haşa- Allah celle celâlühû'ya ortak mıydı? Öyle ya,

(**Şübhe yok ki Allah yeryüzü bana dürdü, doğusunu batısını gördüm**)[45] buyuran O… Yok, eğer, **bu dediğin ayrı, bu bir mu'cizedir** diyorsanız. Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nunki de kerâmet, dolayısıyla Nebîsinin mucizesidir; ne fark eder?

Hem, tevessül eden bir kişi, her hâlükarda tevessül ettiği kişinin kendini gördüğüne ve işittiğine inanması şartı da yoktur. Söylenileni Allah celle celâlühû'nun O'na ulaştırmasına kanâat getirmesi bu noktada yeterlidir. **Amellerin arzı hadîsi**[46] bu dediğimizin bir delîlidir. Hattâ şu sözden hiçbir şekilde haberdar olmaması ve Allah'ın duyup onun hatırına o işi görmesi de olur. Maksad zâten buydu. Allah'ın duyup îcâd etmesinin sebeblerine sarılmaktan başkası değildi…

İddiâ:Beşincisi İrade, altıncısı da Kudret sıfatıdır.İrade, dilemek ve tercih etmektir.

Kudret de bir şeye güç yetirme anlamına gelir. İnsanın iradesi de kudreti de sınırlıdır. Ölünce bu konuda hiçbir şeyi kalmaz. Bu şahıs Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun kendi çağrısını kabûl ettiğini ve gerekli yardımı yapabildiğine göre Hz. Hamza radıyallâhu anhu'ya bu iki sıfatı da vermektedir. Bu, olağan dışı bir irade ve kudret yakıştırmasıdır. Bu anlamda irade ve kudret sahibi tek varlık Allahu Teâlâ'dır. Demek ki o şahıs Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu Allah'ın bu iki sıfatına da ortak saymış olmaktadır.

Cevâb: Bunlar da aynı câhilce gürültüler… **İnsanın irâdesi de kudreti de sınırlıdır** dediğinize göre insânın bir ölçüde de olsa **irâde** ve **kudret** sâhibi

olduğunu siz de kabûl ediyorsunuz, demek oluyor. O yüzden, bunları âyet ve hadîslerle isbâta lüzûm görmüyoruz.

Geriye bunların mikdârları kalıyor…. Karşınızdakiler, insânın bu sıfatlara Allah celle celâlühû ile ayni mâhiyet ve ölçüde sâhib olduğunu söylemediler. Bu sizin kendinizin çalıp kendinizin oynamasıdır. Aksini isbât gerekir. Meselâ, Türkiyede internet başındaki bir şahıs karşısında Amerika'da bulunan **falanca insân, dünyânın bir ucundan diğer bir ucunu görebilir** veyâ **dünyânın bir yanındaki sesi diğer yanından işitebilir** diyen kimseye, hemen hiç düşünmeden **sen o kişiyi Allah celle celâlühû'ya denk tuttun** şeklinde karşılık verirse, ondan alacağı cevâb **höst, höst, kendine gel, dediğinin farkında mısın, senin yaptığın nedir, kendini Allah celle celâlühû'ya ortak mı görüyorsun**? biçiminde de olabilir. Bir noktaya kadar irâde ve kudreti kullarda görmekle kulları bunlarda Allah'a ortakçı mı yapıyorsunuz? Yoksa siz, Allah celle celâlühû'ya, küçük ortakçı kabûl ediyor, ama büyük ortakçı mı kabûl etmiyorsunuz? Oysa biz, O'nun için küçük büyük hiçbir ortakçı tanımıyoruz. Allah celle celâlühû, kullarından bir kısmına mu'cize vererek **Ay'ı ikiye yardırmak** ile,[47] bazılarına da ölüyü diriltme gücü verdiyse[48] bile, biz kulları O'nun bu gücünü kullanmaya birer vâsıta görür, bu zâtların gücünün tamamının Allah'a âid olduğuna inanırız; Allah celle celâlühû(nun vermesi) ile olmadıkça (kullarda) ne bir güç ne bir kuvvet yoktur,[49]deriz.

(Rûhda irade ve kudret noktasında) **ölünce hiçbir şey kalmaz** diyorsunuz. Oysa bu inanç mü'minlerin değil müşriklerin inancıdır. Ölünce her şeyin biteceğine inanan kâfirlerin inancıdır.

İddiâ:Hiçbirşey yaratmayan ama kendileri yaratılmış olanı ortak mı sayıyorlar?

Onları doğru yola çağırsanız, size uymazlar; çağırmanız da susmanız da sizin için birdir.

Allah'ın yakınından çağırdıklarınız da, sizin gibi kullardır. Eğer haklıysanız onları çağırın da size cevap vesinler bakalaım. Onların yürüyecek ayakları mı var, yoksa tutacak elleri mi var, ya da görecek gözleri mi var veya işitecek kulakları mı var? Deki: Ortaklarınızı çağırın sonra bana tuzak kurun, hiç göz açtırmayın.

Çünkü benim velim kitabı indiren Allah'tır. O iyilere velilik eder. Onun berisinden çağırdıklarınız kendilerine yardım edemezler ki size yardım etsinler. (Araf 7/191-197)

Belki kendilerine yardımı dokunur diye Allah'ın berisinden tanrılar edinirler. Ama onların yardıma gücü yetmez. Oysaki kendileri onlar için hazır askerdirler. (Yasin 36/74-75)

Kendilerine dayanak olsun diye, Allah'ın berisinden tanrılar edindiler. Tam tersi; onlar bunların ibâdetlerini tanımayacak ve bunlara düşman olacaklardır. (Meryem 19/81-82)

İşte şirk budur. Yani Allah'ın vermediği bir kısım yetkileri, bir kısım varlıklarda veya rûhanilerde var sayıp onlardan yardım istemek şirktir. Deki, Allah'ın berisinden çağırdıklarınıza bakın bakalım. Gösterin bana, yeryüzünde yaratmış oldukları ne vardır? Yoksa onların göklerde bir ortağı mı bulunuyor? Eğer doğru iseniz bu konuda bana, bundan önce gelmiş bir kitap veya bilgi kalıntısı getirin bakalım. **Allah'ın yakınından** kendisine kıyamete kadar cevap veremeyecek olanı yardım çağırandan daha sapık kim olabilir? Oysaki bunlar onların çağrısından habersizdirler. (Ahkaf 46/4-5)

Cevâb: Müşrikler ve putlar hakkında inen bu âyeti celîlelere îmân ediyor, şunları mü'minler için de kullanıp onlara müşrik, îmâna da şirk damgası vurarak pis nefislerini tatmîn eden alçak şerefsizlerden olmaktan Allah celle celâlühû'ya sığınıyoruz. Putları **Allah'ın yakınında** bilen habis müşriklerden dahî olmaktan bizi, -dostları- hâtırına, korumasını diliyoruz…

Mürîd: Allah istese Hz. Hamza radıyallâhu anhu'ya bu özellikleri veremez mi?

İddiâ: Allah'ın gücü her şeye yeter ama **Allah'ın gücü ile delîl getirilmez**. Bunca âyet varken Hz. Hamza radıyallâhu anhu'ya özel bir güç verildiğini kim iddia edebilir? Bakın, Allah'ın elçileri dahil hepimiz Allah'ın kulu, yani kölesiyiz. Allah'ta bizim Rabbımız, yani efendimizdir. Köle efendisi karşısında hiçbir güce

sâhib değildir. Bu sebeble elçiler de dahil hiç bir insanın Allah karşısında yetkisi olmaz. Allah'ın verdiği yetkiler olursa o başka. Hele yukarıdaki âyetlerde olduğu gibi Allah'ın kimseye yetki vermediğini açıkça belirttiği bir konuda bazılarını yetkili saymak affedilemeyecek bir suç olur.

Cevâb: Hangi **bunca âyet Hz. Hamza radıyallâhu anhu'ya** (kerâmet gibi) **özel bir güç verilmediğini söylüyor**muş? Bir kimse Allah celle celâlühû'ya iftirâ atmaktan korkmuyorsa, ondan kuldan utanmayı beklemek de beyhûdedir. (**Allah'ın gücü ile delîl getirilmez**)miş… Lafa bakınız. Ölülerin diriltilmesini akılları almayanlara, Allah celle celâlühû, (Şunları şunları yapmaya gücü yeten bu) **Allah** celle celâlühû, **ölüleri diriltmeye kadir değil midir, yoksa**?[50] buyurarak, kudretiyle kendisi delîl getiriyor. Böyle bir saçma kaide yoktur. Mu'cize, kerâmet ve istidrâc Allah celle celâlühû'nun kudretiyle delîl getirileceğinin delîlidirler. Allah celle celâlühû'nun **olmaz** dediği, **gücümü şu noktada kullanmam** buyurduğu noktalar elbette ayrıdır… Ama bunlarla, câhillerin bunlardan zannettiği mümkinât başka başka şeylerdir. Zâten câhiller hep karıştırırlar. Ya'ni halt ederler…

Mürîd: Ama, bu zât başka bir yerde Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun yardıma geldiğini bizzât görmüş. Diyor ki; Cin diyebileceğim bir yaratık beni elimden tuttu ve götürmeye çalıştı. Çok bunaldım. Birden istimdâd ile Ya Hz. Hamza! dedim. O şanlı sahâbî benim da'vetime icâbet etti ve âdeta odanın içinde beliriverdi… Cin onu görünce korkudan geri geri gitti ve duvardan süzülerek gözden kayboldu.

İddiâ: Her dara düşene yardım eden Allahu Teâlâ demek ki onun bu sıkıntısını giderince, Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun yardıma geldiğini sanıyor. Yaşayan yada ölmüş bir kimsenin ruâniyetinden yardım istemek onlara, Allah'ın vermediği yetkiyi vermeye kalkışmak olmaz mı?

Şunu bilin ki; göklerde kim varsa ve yerde kim varsa hepsi Allah'ındır. Allah'ın yakınından birtakım ortaklar çağıranlar neyin peşindedirler? Bunların peşine takıldığı belli bir kuruntudan başka bir şey değildir.onlarınki sadece saçmalamadır. (Yunus 10/66)

Cevâb: Pâk âyetlerin âlet edildiği aynı habîs zırvalar… Köre bir şeyler göstermeye, sağıra bir şeyler işittirmeye, beyinsize bir şeyler anlatmaya çalışmak akıllıların işi olmasa gerek. Ğâliba biz de üşüttük… Ama biz, görebilecek, işitebilecek ve anlayabileceklere gösteriyor, sesleniyor ve anlatıyoruz, diye teselli buluyoruz. Putlar, müşriklerce, Allah'a yakın kimseler ise de, mü'minlerce, Allah celle celâlühû'dan çok uzak varlıklardır…

Yaşayan veya ölenin rûhâniyetinden istimdâd mes'elesi defalarca geçti. Allah celle celâlühû'ya iftirâ ediyorsunuz. Allah celle celâlühû'nun yetki taksimât âmirliğine soyunup, bazen Allah celle celâlühû'ya, bazen Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'e, bazen de her ikisine kafa tutar gibi bir tavır sergiliyorsunuz. Sizin ifâdenizle size sesleniyor ve diyoruz ki, **Aklınızı başınıza almazsanız fenâ olur**. Bu âyetin mes'eleyle alâkasın olmadığını bilmeyecek çapta birisi olmak hakîkaten çok kötü bir şey…

Mürîd: Ya Seyyidena Hamza diyerek Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu yardıma çağıran kişi onun kendinden kaynaklanan bir gücü olmadığını biliyor. O'nun istediği Allahu Teâlâ'nın yardıma Hz. Hamza radıyallâhu anhu'yu göndermesidir. Bunun Allah'tan başkasını tanrı edinmekle ne ilgisi var?

İddiâ:O sözü inceleyelim:

1. O zat bir yerde diyor ki; Büyük mukaddes rûhlardan istimdâd talebinde bulunulabilir. Fakat her dara düşene yardım eden Rabbımız şöyle buyuruyor:

Deki; Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kurtaran kimdir? Bundan bizi kurtarırsan şükredenlerden olacağız diye ona gizli gizli yalvarır yakarırsınız. Deki: Allah sizi ondan ve her sıkıntıdan kurtarır, sonra da ona ortak koşarsınız. (En'am 6/63-64)

Cevâb: Tevessül, âyetlerle ve hadîslerle meşrû' bir ameldir. Âyetin mes'eleyle alâkası yoktur. Allah celle celâlühû'ya iftirâ ediyorsunuz. Denizde boğulmakla veya yıkık altında ölmekle karşı karşıya geldiğinizde, cep telefonuyle kurtarma ekiplerine ulaştığınız ve sizi kurtarmalarını istediğinizde gelip sizi o

karanlıklardan kurtarırlarsa, **Allah celle celâlühû'yu bırakıp da başkalarını çağırmış** mı olursunuz, yâhud sizi, kim kurtarmış olur, O ekip mi, yoksa Allah celle celâlühû mu? Elbette Allah celle celâlühû… Gerçekte, **ekip kurtardı**, diyorsanız, **şirk** olan işte budur. Ama kurtuluşunuza sebeb olmaları bakımından **bizi ekip kurtardı** da diyebilirsiniz.

İddiâ: Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun bu gücü Allah'tan aldığını hayal etmek neyi değiştirir? Çünkü Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun elinde bir şey yoktur. Onun bu çağrıdan haberi bile olmaz. Ahkaf sûresinin yukarıda meali verilen 4. ve 5. âyetleri bunun delîlidir.

Müşrikler, tanrılarının gücünü Allah'tan aldığını hayal ederlerdi. Ama bu dayanaksız bir iddiaydı. Müşriklerle ilgili âyetleri biraz düşünmek gerekir.

Desen ki: Gökten ve yerden rızkı veren kim? Ya da işitmenin ya da gözlerin sahibi kim? Kimdir o diriyi ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran? Ya her işi düzenleyen kim? Onlar: Allah'tır diyeceklerdir. De ki; 'O halde O'na karşı gelmekten sakınmaz mısınız?'

İşte Rabbiniz Allah budur. Hakkın ötesi sapıklık değil de ya nedir? Nasıl da çevriliyorsunuz? (Yunus 10/31-32)

Müşrikler Kabe'yi tavaf ederken böyle söylerlerdi:

Lebbeyk la şerike lek illa şerikun huve lek temlikuhu ve mamelek

Emret Allah'ım, senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun bütün yetkilerinin sahibi de sensin.

Bunu bize nakleden İbn Abbas diyor ki, onlar Lebbeyk la şerike lek = Emret Allah'ım senin hiçbir ortağın yoktur. Dediklerinde Hz. Muhammed (sav), yazıklar olsun size burada kesin, derdi.

Allah'ın vermediği bir yetkiyi putlarında var saymaları müşrik olmaları için yetiyordu. Puta bu yetkiyi verenin Allah olduğunu söylemeleri bir şeyi değiştirmiyordu.

Âyette şöyle buyruluyor:

Allah'tan önce öyle şeye tapıyorlardı ki, Allah onun hakkında hiçbir kanıt indirmemiştir. Onunla ilgili kendilerinin de bir bilgisi yoktur. Zâlimlerin yardımcısı olmaz. (Hacc 22/71)

Cevâb: Yine (âyetler ve hadîs hariç) boş sözler, âyetleri ve hadîsi sapık düşüncelere âlet edişler…

Müşriklerin, ilahlarının gücünü Allah'tan aldıklarını iddia etmeleriyle, sizin yerken, içerken, bir paketi yerden kaldırırken, birine yumruk sallarken, düşüp yerde uzanan yahud çukura yuvarlanan birini elinden tutup kaldırırken, gücünüzü Allah celle celâlühû'dan aldığınızı **söylemeniz**i birbirine kıyaslarsak, ve size **müşrik** desek olur mu?

Ya, bir mu'cize olarak **ayı ikiye ayıran**,[51] Allah celle celâlühû'nun izni ve muktedir kılmasıyle **ölüyü dirilten**,[52]**Yemen'deki tahtı bir anda Şam'a getiren**[53] kimselerin, **güçlerini Allah'tan aldıkları**nı söylemeleriyle, müşriklerin, **ilahlarının, güçlerini Allah'tan aldıklarını** iddia etmelerini birbirine kıyas edebilir misiniz? Akıl ne büyük ni'met… Allah celle celâlühû kimsenin aklını zayi' etmesin… **Şu elli kiloluk taşı yerinden kaldırmaya gücüm yeter, ama bu gücü bana Allah verdi** demeniz müşriklerin o sözüne benziyor mu? Ne o? Benzemiyor mu yoksa? Niye?… Çünki, Allah celle celâlühû gerçekten size o gücü verdi, ama, onların ilâhlarına vermedi de ondan, değil mi? Doğru… Öyleyse sizin sözünüzün onların sözü ile kıyaslanması **kıyâs meal fârık**/farklı temel husûsiyete rağmen bir kıyâsdır, ki bâtıldır.

> Ama, birisi çıkar da sizin sözünüzün asılsız olduğunu, sizde bu gücün olmadığını, Allah celle celâlühû'nun size böyle bir güç vermediğini, yalan söylediğinizi hatta bu sözünüzle şirke girdiğinizi söylerse ne dersiniz? **Höst, höst, yavaş ol**, dersiniz, değil mi? **Serseriliğin âlemi yok, benim o âyetlerle ne alâkam var**?! dersiniz değil mi? Bu sözlerinizle doğruyu söylersiniz, haklısınız. Ya, sizin gücünüzün çok üstünde bir gücü, mu'cize, kerâmet veya istidrâc yoluyla başkasına verildiğini iddiâ edenlere siz bu âyetleri delîl getirseniz, size nasıl

hitab edileceğini beklersiniz? **Asâyı denize vurup, onda on iki yol yapmak**taki[54] güçle, sahîh hadîslerde, **cennet'te olduğu, oradan diledikleri yere uçabildikleri**[55] haber verilen şühedâ rûhlarının İstanbul'a gelmekte muhtaç oldukları gücün hangisi daha büyük? Ya, Yemen'deki tahtı göz açıp kapayıncaya kadardan daha kısa bir süre içerisinde Şâm'a getirmekte kullanılan güç, Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun rûhunun istanbul'un yollarını bilebilip anında oraya yetişmesinde kullanılan güçle kıyaslandığında hangisi daha fazla? Aylarca mesâfe uzaktaki Sâriye radıyallâhu anhu'ya sesini işittirmekte,[56] veya o sesi işitmekteki Sem'i=İşitme gücüyle Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun işitme gücü kıyaslandığında?

Açıkçası, mes'ele, maddecilik girdâbında boğulup geberme mes'elesi… Hatta, tahâretsizlerin, îcâd ettikleri vâsıtalarla, saniyeler zarfında dünyanın diğer ucundakilerle haberleştikleri ve füze hızıyla birkaç dakîka içerisinde dünyanın kuturlarını aşabildikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu kafanın meteryalistlik hastalığından daha düşük, daha suflî ve henüz denâetini ifâde etmekte ismi bulunamamış bir hastalıkla ma'lûl/hasta olduğu söylense yeridir.

Jül Vern'nin '**Seksen günde devr-i âlem**'ini, beyin çeperlerini zorlayan bir hayâl etme olarak kabûl eden bir asır öncesi insanının, maddî fenlerin şimdiki inkişâfına ne isim vereceklerini hesâba katarsak, insanlığın bir asır sonrasına göre bir cihetle ne kadar geri düşünceli olduğunu göreceğiz. Akıl sâhibleri olarak, çağları ve her şeyi kuşatan ilâhî kudretin madde âleminde sebeblere neleri neleri yükleyebileceğini anlayacak, bunda zorluk çekmeyeceğiz… Fünûn-i müsbetenin/isbât edilebilen pozitif ilimlerin insanlığı sarhoş eden fırtınalarına, îmân saraylarının kapılarını ve pencerelerini açan ve böylece içerisinin alt üst olmasına sebeb olan, çağlar üstünü çağa hapseden kompleksli zavallılara ibretle bir bakın… Şunların, Fil ordusuna atılan mercimek büyüklüğündeki yakıcı ateş taşların, kuşların ayak ve gagalarını yakacaklarını, dolayısıyla bunun imkânsız olduğunu, düşünerek, su çiçeği hastalığı ile te'vîl etmeye kalkışmalarındaki maskaralıklarının zamanının artık geçtiğini sanıyorduk. Heyhât… Yanılmışız…

Nâmütenâhî/sonsuz ma'neviyyât âleminin, o ölçüdeki sonsuz mâcerâlarını, incir çekirdeğini doldurmayacak beyinlerine sığdırmaya çalışan şu devrin bakiyyesi, nesli tükenen kelaynaklar nevinden, garip varlıkların mevcûdiyetini pek de öyle garipsemedik. Lâkin hamiyyet-i diniyye ve asabiyyet-i îmâniyyemiz îcâbî üzüldük ve sıkıldık… İşin daha süflî ve hazîn tarafı ise, hiç şübhesiz ki, Allah celle celâlühû'nun âyetlerini bu zavallı anlayışlarına âlet ve kurbân etmek hokkabazlıklarıdır…

Lafızların dalâletini/manayı göstertmelerini, ne dil, ne mantık, ne din ilimleri noktasında gerekli zabıtalarıyla anlayabilecek ve görebilecek ehliyete sahib olmayan kanayaklı zavallıların, âyetleri delîl getirmekdeki lâubâlîlik ve lâkaydîlikleri cidden kahredici bir keyfiyettir. Köylü Hasan ağanın sözünü bile anlamaktan âciz biçarelerin, fesâhet ve belağetin zirvesine ulaşmış kimseleri bile acze düşüren ilâhî kelâm'ı kifâyet edecek mertebede kavrama iddiaları, öldürücü bir zevzeklik ve güldüren bir maskaralıktır.

Hâsılı, Allah celle celâlühû tarafından, **İsnâd-ı Mecâzî-i Lüğevî** veya **Hakîkat-i Örfiyye** nevinden bir güce muktedir kılınan mahlûklar ile, böyle bir güç bile kendisine verilmeyen mahlûklar olan putları birbirine kıyaslayabilmek akıllıların yapabileceği bir iş değildir; nerde kaldı âlimlerin yapacağı bir iş olsun. İnsanlar, cinler ve meleklerin, Allah celle celâlühû'nun kısmen muktedir kılması, bazı şeylere güçlerinin yetmesi, ama bunu Allah celle celâlühû'dan almaları ile, Allah celle celâlühû'nun böyle bir güç vermediğini açıkça söylediği putları, akıl ve iman sâhibi bir kimse birbirine kıyaslayıp âyetlerle ve hadîslerle alay edemez.

İddiâ: Şehîdlerin bir hayatı olduğu doğru ama Allah Teâlâ, **siz onu anlayamazsınız** dediği halde anladığımızı iddia etmemiz nasıl bağışlanabilir? Şehitlerle ilgili bir bölüm ayrıca gelecektir.

Cevâb: Evet, **siz onu hissedemezsiniz** diyen Allah celle celâlühû bize, bizzât Kur'anla veya Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem vasıtasıyla, yahut sâlih

rü'yâlarla, yahut da sahîh/doğru keşf ile bildirirse, bildirdiği kadarıyla bilebiliriz. Kur'ânla ve Sünnet'le bildirdiklerini, delâletlerinin açıklığı nisbetinde **kesin**, nasslara zıt olmayan rü'yâ ve keşif ile bildirdiklerini de **kesin olmayan**, bir şekilde bilebiliriz. Nitekim, şehîdler için, (Rableri katında diridirler, rızıklandırılmaktadırlar.),[57](Yeşil kuşların kursaklarında… Cennet'ten diledikleri yere giderler…),[58](Ca'fer İbn-i Ebî Tâlib'i, cennet'te iki kanatlarıyla meleklerle beraber uçan bir melek olarak gördüm)[59] buyrulmaktadır.

Enes radıyallâhu anhu annatıyor: (Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem güzel rü'yâyı beğenir(sever)di. Sözü arasında, '**sizden rü'yâ gören var mı**?' buyururdu… Bir kadın geldi ve, Yâ Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem! Rü'yâda, ben sanki, çıktım cennet'e sokuldum. Bir de ne göreyim. Falanca ve falanca ileyim dedi ve on iki kişi saydı. Bundan önce de Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem bir seriye göndermişti. (Kadın devâmla şöyle dedi:) Üzerlerinde mahvolmuş elbiseler olduğu halde, şahdamarlarından kan akar şekilde getirildiler. '**Onları berzah nehrine götürün**,' denildi. Onları o nehre daldırdılar. Yüzleri dolunay gecesindeki ay gibiydi. Onlara altından kürsüler getirildi ve üzerlerine oturtuldular; kendilerine içinde hurma bulunan altından bir tas getirildi. Ondan diledikleri kadar yediler… Ben de onlarla yedim. O seriyyeden müjdeci geldi, **Yâ Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem şu şu öldü, falanca ve falancada isâbet aldı**, dedi. Tâ ki, on iki kişi saydı. Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem, **Kadını bana getirin** buyurdu. (Kadın geldi ve ona), **şuna rü'yânı anlat**, buyurdu. Adam da, **o kadının dediği gibidir, falancı ve falancı isâbet aldı** (şehîd oldu) dedi.)[60]

Demek ki, şehîdleri ve yaşadıklarını bilemeyiz, lâkin her şeyi bilen tarafından bildirilirse, bildirilen kadarını bilebiliriz. Melekleri de göremeyiz, lakin Allah celle celâlühû gösterirse görürüz. Nitekim, Cebrail aleyhiselâm'ı, Ashâb radıyallâhu anhum bir insan sûretinde görmüştü.[61]Hazreti Meryem meleği gördü.[62] Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem meleği defalarca gördü. Bazen asli sûretinde gördü.[63] İsterseniz, **El Mebar Kefuri**(!)nin **er-Rahîku'l-Mahtûm**'una bakınız(!..)[64] Ancak, bu kelimenin **el-Mübârekfûrî** olduğunu hiç olmazsa yeni bir ilim talebesinden kısa zamanda öğrenmelisiniz.

Hâsılı, biz bilemeyiz; ama mu'cize, kerâmet, yahut rü'yâ yoluyla bildirilenler bildirildiği kadar bilinebilir.

İddiâ: Hz. Hamza radıyallâhu anhu'nun, kendisine sığınanlara yardım edemeyeceği hususunda hâla şübheniz varsa lütfen yukarıdaki âyetleri bir defa daha, yavaş yavaş ve düşünerek okuyun. Eğer inanıyorsanız böyle bir şeyi aklınızın ucundan bile geçiremezsiniz.

Cevâb: O âyetler, Allah'ın muktedir kılmasıyla birilerinden hiçbir şekilde yardım istenilemeyeceğinin ve birilerine yardım edilemeyeceğinin delîli ise, sizin bir takım dünyevî yardım istemelerinizi ve yardım edişlerinizi de içine alır. O halde kâfirlikle suçladıklarınızın arasına kendinizi de katmış olursunuz. Zîrâ, putlar ve putlaştıranlar için inen âyetleri inanan insanlara tatbîk edecekseniz, yardım türlerinde de ayrıma gidemezsiniz. Çünkü âyetlerde ayrım yoktur. Âyetleri tahrîf etmenin de âlemi yoktur… Evet, âyetleri düşüne düşüne bir daha okuyunuz. Tevessül, tevessül edilene sığınma değil, onun hatırı ileri sürülerek Rabbına sığınmadır. Gerisi geri zekalılıktır. Yahud sapıklık.

Muhâtablarınız, inanıyorlar, siz kendi sapmışlığınıza ve inançsızlığınıza bakınız.

Hızır, İlyâs ve İdrîs Aleyhimüsselâm Şimdi Yaşamıyorlar mı?

İddiâ: Soruyu benim sormam gerekir. Siz Hz. Hızır ve Hz. İdris ve Hz. İsa aleyhisselâm'ın hayatta olduğunu söylerken neye dayanıyorsunuz?

Cevâb: Şu husûsu, bir mukaddime yedi fasıl ve bir netîce ile açıklığa kavuşturmak istiyoruz:

Evet, **sağdır** diyenler, bunu söylerken bir çok delîle dayanmaktadırlar… 'Îsâ

aleyhisselâm'ın **diri oluşu** ile alâkalı îcâb eden bilgi, gerek bu kitâbda gerekse **'Îsâ Aleyhisselâm Gelmeyecek mi**? isimli müstakıl bir kitâbımızda uzunca geçti. O yüzden bu husûsta burada bir şey söylemeyeceğiz. **İdrîs** ve **Hızır** aleyhimesselâm'ın **diri** olup olmadıklarına gelince… **İdrîs** aleyhisselâm hakkında vereceğimiz bilgi kısa olacağından, onu bahsimizin sonuna bırakmayı münâsib gördük.

Hızır aleyhisselâm'ın **diri** oluşu ise… Hâfız İbnü Hacer el-Askalânî, **el-İsâbe**sinde, daha sonra da, **ez-Zehrü'n-Nadr fî Nebei'l-Hadr**[65] isimini verdiği bu hususdaki müstakil bir risâlesinde Hızır aleyhisselâm'ı her yönüyle uzun uzun inceledi; Hâsılı, **Nebî** olup olmadığında, ömrünün uzunluğunda ve hayatının devam edip etmediğinde, -âlimlerce- ihtilâf edildiğini, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'ın zamanına kadar ömrü devâm ettiği ve ondan sonra da yaşadığı taktîrde, görüşlerden birine göre Sahâbî tâ'rîfine dâhil olduğunu, ama, –**rivâyet ve nakıl âlimlerinin çoğunluğunun**, **ömrünün uzun kılındığı ve hayâtının devâm ettiğine dâir gelen haberleri alma cihetine gitmelerine rağmen**,- eski âlimlerden O'nu Sahâbe radıyallâhu anhum arasında zikredeni görmediğini, şu husûsda bilinebilen haberleri toplayıp doğru olup olmayanları ayırdığını söylemiştir.

Hulâsa, İbnü Hacer'e göre, Hızır aleyhisselâm'ın,

Bir: Hâlen yaşayıp yaşamadığı ihtilâflıdır.

İki: Nakil âlimlerinin çoğu **yaşadığı** görüşündedir.

Üç: Bu ihtimâl, hatta Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem zamânına kadar yaşayıp sonra ölmesi ihtimâli doğruysa, O, bir görüşe göre Sahâbîdir.

Dört: Yaşayıp yaşamadığı hakkında bir takım rivâyetler bulunup şunların doğru olanları ve olmayanları vardır.

İbnü Hacer gibi, hadîs ilmindeki üstünlüğü âlimlerce tartışmasız olan bir zâtın söyledikleriyle kendini bilmez câhillerin hezeyanları hiç kıyâs götürür mü?

Her neyse; biz, mevzûu, **el-Isâbe**sinden ve **ez-Zehr** isimli risâlesinden hulâsa etmekle yetineceğiz.[66]

Hakkında Eser Yazanlar

İbnü Hacer'den önce, **Bir**: Ebû Ca'fer İbnü'l-Münâdî. **İki**: Ebû'l-Ferec İbnü'l-Cevzî.Sonra da, **Üç**: İbnü Hacer el Askalânî'nin kendisi.

Yaşadığını Söyleyenler

Bir: **Dârekutnî**, İbn-i Abbâs radıyallâhu anhümâ'dan. **İki**: **Ebû Mahnef** Lût İbn-i Yahyâ.[67] **Üç**: **İbnü Asâkir**. Zülkarneyn kıssasında. **Dört**: **İbnü Asâkir**, Ka'bu'l-Ahbâr ve Hasen el-Basrî'den. **Beş**: **Hâris İbnü Üsâme**, Müsned'inde, İbnü Abbâs radıyallâhu anhümâ'dan. İki râvîsi metrûktür. **Altı**: Ukaylî, Abdullah İbn-i Muğîre yoluyla, Ka'bu'l-Ahbâr'dan. Ukaylî, İbnü Muğîre'nin asılsız rivâyetlerinin olduğunu söyledi. İbnü Yûnus, **münkerü'l-hadîsdir**, dedi. **Yedi**: **İbnü Şâhîn**, Husayf'den zayıf bir isnâd ile. **Sekiz**: **Sa'lebî**, Hızırın, **Âhir zamanda, Kur'ân kaldırıldında öleceğim** dediğini nakletti. **Dokuz**: **İmâm Nevevî**, **Tehzîb**inde, şöyle dedi: Ulemânın ekserîsi, **Hızır'ın diri olduğunu ve aramızda bulunduğunu** söylediler. Bu Sûfîlerin salâh ve ma'rifet sâhibi olanlarının yanında söz birliği edilen bir husûsdur. Onu görmek, O'nunla buluşmak, O'ndan (ilim) almak, O'na sormak ve şerefli yerler ile hayır mahallerinde bulunmasına dâir hikâyeleri sayılamayacak kadar çok ve anlatılamayacak kadar meşhûrdur. **On**: Muhaddislerin imâmlarından **Hâfız İbnü's-Salâh**, **Fetâvâ**sında şöyle demiştir: Hızır aleyhisselâm âlimlerin çoğuna, Sâlihlerin de hemen hemen hepsine göre diridir. Bunu inkâr atmekle sadece bazı muhaddisler şâzz kalmıştır. **On Bir**: **Süheylî**, **Kitâbu't-Tâ'rîf ve'l-İ'lâm**da şöyle dedi: Hızır aleyhisselâm'ın ismi ve nesebinde ihtilâf edildi. Deccâl'ın zamanına kadar diri olacak. Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem zamanına yetişmediğini söyleyenler dahi varsa da, bu doğru değildir**. İmâm Buhârî**, Hızır aleyhisselâm'ın hicretin yüzüncü senesinden evvel öldüğünü söyledi ve **Ebû Bekr İbnü'l-Arabî** bu görüşü destekledi. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem ile buluştu. Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in ölümünden

sonra ev halkına tâ'ziyede bulundu. Bu tâ'ziye sahîh rivâyetlerle nakledilmiştir. Şu sahîh rivâyetlerden birisi de hadîs âlimlerinin imâmı İbnü Abdi'l-Berr'in **et-Temhîd**deki rivâyetidir. (**Süheylî'nin Sözü Bitti**.)

Ancak Ebû'l-Hattâb İbnü Dihye, Süheylî'yi bu sözlerinden dolayı tenkîd etti ve işâret ettiği rivâyetlerin hiçbirinin sahîh olmadığını, Mûsâ aleyhisselâm dışında hiçbir nebî ile buluştuğunun sâbit olmadığını, nakil âlimlerinin ittifâkıyla, yaşadığına dâir olan rivâyetlerin hiçbirinin sahîh olmadığını, tanımadığı bir kişinin kendisine, **ben falanca kişiyim** dediğinde, akılı birisinin onu doğrulamasının câiz olamayacağını, İbnü Abdi'l-Berr'in rivâyetinin **uydurma** olduğunu ve onu metrûk bir râvînin rivâyet ettiğini, söylemiştir.

Hızır aleyhisselâm'ın yaşadığını söyleyenler, **Hayat Pınarı** kıssasına tutunmuşlar ve bu kıssanın Buhârî'de ve Tirmizî'de zikredildiğine dayanmışlardır. Ancak bunlar, **Merfû'** değildir.[68] (**İbnü Dihye'nin Sözü Bitti**.)

Buhârî'de bulunan Hızır aleyhisselâm kıssasında yer almayan ilâveleri, **Fethu'l-Bârî'**de zikrettim. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in, Buhârî'de ve Müslim'de, İsterdim ki, Mûsâ aleyhisselâm sabretseydi de işlerinden bize anlatsaydı meâlinde bir sözü vardır. Hızır aleyhisselâm'ın sağ olmadığını söyleyenler bu sözü delîl olarak ileri sürmüşler ve mevcûd olsaydı, Sahâbe rıdvanullâhi teâlâ aleyhim'in büyüklerinden bir takımı O'nunla arkadaş olur ve Mûsâ aleyhisselâm'ın O'nda gördüğü gibi şeyler görürlerdi demişlerdir. Halbuki (hadîsdeki) şu temennî, Hızır aleyhisselâm ile Mûsâ aleyhisselâm'ın arasında geçecek şeyler içindi. (Şu husûsda) Mûsâ aleyhisselâm'dan başkaları, O'nun yerini tutamaz.

Mûsâ aleyhisselâm'dan başka kimselerle alâkalı (Hızır aleyhisselâm arkadaşlığı) haberler(in)den biri de, Taberânî'nin, **el-Kebîr**de, Ebû Umâme' radıyallâhu anhu'dan, Bekıyye İbnü Velîd yoluyla yaptığı rivâyettir. Derim ki, Bakıyye'nin '**an'ane**si[69] olmayaydı, bu hadîsin senedi **Hasen** olurdu. Bu haber sâbit olsaydı, Hızır aleyhisselâm'ın peygamber olduğuna dâir bir nass olurdu.

"Hızır Aleyhisselâm

Öldü" Diyenler Kimlerdir?

Bir: İmâm Buhârî. Bu husûsda, (Hicrî) Yüz yıl başında, yeryüzünde, (şu anda yaşayan) hiçbir canlı insân kalmayacaktır[70] hadîsini delîl göstermiştir.[71]**İki**: Ebû Hayyân. Cumhûr'a göre, **yaşamadığı**nı söyledi.[72]**Üç:** İbnü Ebî'l-Fadl el-Mürsî. **Dört:** İbnü'l-Münâdî İbrâhîm el-Harbî. **Beş:** İbnü'l-Cevzî. **Altı**: Ebû Ya'lâ İbnü'l-Ferrâ el-Hanbelî. **Yedi**: Ebû Tâhir İbnü'l-'İmâdî. **Sekiz**: Ebû'l-Fadl İbnü Nâsır. **Dokuz**: Ebû Bekr İbnü'l-Arabî. **On**: Hasen-i Basrî (Tefsîr-i İsfehânî'ye göre). **On Bir**: Ebû Bekr İbn-i Muhammed İbn-i Nakkâş.

"Hızır Aleyhisselâm

Öldü" Diyenlerin Delîlleri

Bir:Diri olsaydı, cesedi o zamanki insanlar gibi (büyük) olurdu. Danyâl aleyhisselâm'ın burnunun bir zirâ' (yarım metre civârında) olduğu sâbittir. Oysa O'nu (Hızır'ı) gördüğünü söyleyenler böyle demiyorlar.[73]

İki: Ahmed İbnü Hanbel'in rivâyet ettiği bir haberde, Mûsâ aleyhisselâm sağ olsaydı bana tâbi' olurdu denilmektedir. Hızır aleyhisselâm için bu haydi haydi olurdu. Ama tâbi' olmadı.[74]

Üç: Hani, Allah celle celâlühû, Nebîlerden (aleyhimüsselâmdan) söz aldı; O'na

(Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'e) elbette îmân edecekler ve elbette yardım yapacaklar[75] âyeti için İbn-i Abbâs radıyallâhu anhümâ, Allah (celle celâlühû) her bir nebî(aleyhisselâm)'dan, O, canlıyken Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) resûl olarak gönderilirse, O'na îmân ve yardım edeceğine dâir, söz aldı (şeklinde tefsîr eden bir söz) söylemektedir. Halbuki Hızır aleyhisselâm böyle yapmadı.[76]

Dört: İbnü'l-Münâdî, **Hızır aleyhisselâm'ın yaşadığıyla alâkalı rivâyetlerin tamâmı asılsızdır** dedi.[77]

Beş: Hızır aleyhisselâm, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem zamanında sağ olsaydı, O'ndan geri kalmaz, O'nunla hicret ederdi; ama etmedi.[78]

Altı: İmâm Buhârî'nin, **Nasıl sağ olabilir**?! **Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem yüz yıl başında yeryüzünde** (şimdi yaşamakta olan) **hiçbir canlı** (sağ) **kalmayacaktır**,' **buyurmuştur** sözü.[79]

Yedi: (Buhârîde yer alan) Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bedir gününde, **Ey Allahım**!.. **Bu topluluğu helâk edersen, yeryüzünde ibâdet eden topluluk kalmaz** dediğine dâir hadîs.[80]

Sekiz: Benden sonra hiçbir nebî yoktur[81]hadîsi.[82]

"Hızır'ın Sağ Olduğu"na Dâir

Gelen Rivâyetlerden Bir Kısmı

Bir: İbn-i Adiyy, **el-Kâmil**de, Kesîr yoluyla, dedesi Amr İbn-i Avf radıyallâhu anhu'dan. Kesîri imâmlar **zayıf** bulduysa da, bu haber başkalarının rivâyetiyle dahî gelmiştir. **İki**: İbn-i Asâkir, Enes radıyallâhu anhu'dan. **Üç**: Taberânî, **el-Evsat**de, Enes radıyallâhu anhu'dan. İbnü'l-Münâdî, bu rivâyeti **çok zayıf** bulduysa da başka iki şekilde de gelmiştir. İbnü'l-Cevzî de, bu rivâyetin sihhatini ihtimâlden uzak buldu. **Dört**: İbn-i asâkir, benzerini başka bir yolla, yine Enes radıyallâhu anhu'dan. **Beş**:İbn-i Şâhîn, başka bir yolla yine Enes radıyallâhu anhu'dan. **Altı**: Dârekutnî, benzerini, Muhammed İbn-i Abdillâh'dan. Muhamme İbn-i Abdillâh, hadîsi zayıf olan bir râvîdir. **Yedi**: Ebû İshâk, **Fevâid**inde, İbn-i Abbâ radıyallâhu anhümâ'dan. Bu rivâyet, Dârekutnî, Ukaylî, İbnü'l-Münâdî, İbnü'l-Cevzî ve İbn-i Hibbân tarafından **zayıf** bulunmuştur. Hattâ İbn-i Hibbân, râvîlerinden biri olan **Mehdî**nin uydurma rivâyetlerinin olduğunu söylemiştir. **Sekiz**: Abdullâh İbn-i Ahmed, **ez-Zühd**ün **Zevâid**inde, İbnü Ebî'r-Revvâd'dan. Bu **Mu'dal**/senedinden peşpeşe iki yâhud daha çok râvîsi düşen bir rivâyettir. **Dokuz**: İbn-i Şâhîn, Vâsıle radıyallâhu anhu'dan. İbnü'l-Cevzî, şöyle dedi: İhtimâl ki, Bakıyye bunu yalancı birinden duyup gizledi ve **Evzâî**'den dedi. Haber İbn-i Arfe'nin de kim olduğu, belli değildir. Ben (İbnü Hacer), derim ki; O mısırlı meşhûr bir hadîs âlimidir. (Biz de deriz ki, ihtimâle dayanarak bir kişi yalancılıkla suçlanamaz.) **On**: İbnü Ebî'd-Dünyâ, Enes radıyallâhu anhu'dan. İbnü'l-Cevzî, râvîlerinden iki mechûl/bilnmeyen kimse vardır dedi. **On Bir**: İbn-i Asâkir, İbnü Ebî'r-Revvâd'dan. **On İki**: Abdullâh İbn-i Ahmed, Zevâidü'z-Zühdde, babası yoluyla, İbnü Ebî'r-Revvâd'dan. **On Üç**: Abdullâh İbn-i Ahmed, İbn-i Râfi' yoluyla, İbn-i Ebî'r-Revvâd'dan. **On Dört**: İbn-i Cerîr, **Târîh**inde Abdullâh İbn-i Şûzeb'den. Ve başkaları…

Hızır'ın Yaşadığını, O'nu

Görüp O'nunla Konuştuğunu Söyleyen Kimselerden Yapılan Bir Takım Rivâyetler

---

Bir: Fakîhî, **Kitâbu Mekke**de, Câfer-i Sâdık'dan. **İki**: İbn-i asâkir, İbrâhîm İbnü Abdillâh İbni Muğîre'den. **Üç**: İbnü Ebî Hâtim, **Tefsîr**inde, Hz. Ali Radıyallâhu

anhu'dan. (Tâ'ziye rivâyeti) **Dört**: Muhamme İbn-i Mensûr el-Cez zâr, Hz. Ali Radı yallâhu anhu'dan. (Tâ'ziye rivâyeti) İbnü'l-Cevzî, O'na Muhamme İbn-i Sâlih mütâbeet etti; ama O da zayıfdır dedi. **Beş**: Muhammed İbn-i Ebî Ömer, Ca'fer-i Sâdık'dan. İbnü'l-Cevzî, **İbnü Ebî Ömer'in mec hûl olduğunu** söylediyse de bu yanlışdır. O, güvenilir bir hâfızdır ve meşhûr **Müsned**in sâhibidir. Bu **Müsned** deki şu hadîsi Şeyhimiz 'Irâkî bize haber verdi. **Altı**: Beyhekî, **Delâilü'n-Nübüvve**de, Câbir İbn-i Ab dillâh radıyallâ hu anhu'dan. (Tâ'ziye rivâyeti) **Yedi**: Beyhekî, **Delâilü'n-Nübüvve**de, Muhammed İbn-i Ali(İbn-i Hüseyn İbn-i Ali)den. (Tâ'ziye rivâyeti.) **Sekiz**: Seyf İbn-i Ömer et-Temîmî, **Kitâbu'r-Ridde**de, İbn-i Omer radıyallah'dan. (Tâ'ziye rivâyeti) Senedinde şâzz bir râvî olup, şeyhi mechûldür. **Dokuz**: İbnü Ebî'd-Dünyâ, Abbâd yoluyla, Enes Radıyallâhu anhu'dan. (Tâ'ziye rivâyeti) **On**: Taberânî, **el-Evsat**da, Enes radıyallâhu anhu'dan. (Taberânî, haberin râvîlerinden olan) Abbâd, Enes radıyallâhu anhu'dan rivâyette tek başına kaldı, dedi. **On Bir**: Zübeyr İbn-i Bekârr, **Kitâbü'n-Neseb**de, Ca'fer-i Sâdık'dan. **On İki**: İbnü Şâhîn, **Kitâbü'l-Cenâiz**de, Hz. Ömer radıyallâhu anhu'dan. **On Üç**: İbnü Ebî'd-Dünyâ, Ömer İbn-i Muhammed İbn-i Münkedir'den. **On Dört**: Ebû Amr İbn-i Semmâk, İbn-i Ömer radıyallâhu anhümâ'dan. **On Beş**: İmâm Beyhekî, **Delâil**de, İbn-i Ömer radıyallâhu anhümâ'dan. **On Altı**: İbnü Ebî'd-Dünyâ ve ed-Dînûrî, **el-Mücâlese**de, Hz. Ali radıyallâhu anhu'dan. **On Yedi**: Seyf, **el-Fütûh**da, **bir topluluğun Sa'd İbn-i Ebî Vakkâs radıyallâhu anhu ile olduğunu ve Ebû Mihcen'i harb ederken gördüklerini** rivâyet etti ve Ebû Mihcen'in kıssasını uzunca anlattı; Onu tanımadıklarını ama Hızırdan başkası olmadığını, söyledi. Bu, O'nların **Hızır'ın o vakitte yaşadığına** kesin olarak inandıklarını gösterir. **On Sekiz**: Ebû Abdillâh İbn-i Bekke el-Hanbelî, Hasen-i Basrî'den.İsnâdında metrûk bir râvî vardır. **On Dokuz**: Ahmed İbnü Hanbel, **ez-Zühd**de Avn İbn-i Abdillâh İbn-i Utbe'den yaptığı bir rivâyette, Avn İbn-i Abdillâh, şöyle dedi: İbn-i Zübeyrin başına gelen dertlenmiş bir kişiyle esrârengiz bir zâtın konuşması ve O'nun güzel sözleri geçmektedir. (Haberin râvîlerinden olan) Mis'ar, kendilerinin O (esrârengiz) kişinin Hızır aleyhisselâm olduğu kanâatini taşıdıklarını, söyledi. **Yirmi**: Bu rivâyeti Ebû Nüaym da **el-Hilye**de nakletti. **Yirmi Bir**: Abdürrezzâk, **Deccâl'in öldürülmesi** kıssasında, Ma'mer'den, **O'nun gırtlağına geniş bir bakır geçirecek olanın Hızır aleyhisselâm olduğunun kendisine ulaştığı**nı rivâyet etti. Nevevî, bu haberi, Ma'mer'in Müsned'ine nisbet etmekle, sanki onda bir senedinin bulunduğu zannını uyandırdı. Halbuki o, kendi sözüydü.[83]**Yirmi İki**: Ebû Nüaym'ın, **Hilye**de, Süfyân İbn-i Uyeyne'den yaptığı rivâyet: Süfyân İbn-i Uyeyne ile Ka'be'de düâ eden bir kişi arasında bir takım konuşmalar geçti. Sonra o kişi kayboldu. Hâdiseyi Süfyân-i Sevrî'ye anlattı. O da, **Hızır aleyhiselâm veya Ebdâl'dan birisi olabilir** dedi. Bunu/haberi, İbn-i Ebî'l-Ceda ve İbn-i Ebî'l-Asba dahî Süfyân'dan rivâyet ettiler. (Kezâ), Muhammed İbn-i Hasen el-Ezherî de, Abbâs İbn-i Yezîd'den, O da Süfyân-i Sevrî'den benzerini rivâyet etti. **Yirmi Üç**: Ebû Saîd, **Şerefu'l-Mustafâ**da. **Yirmi Dört**: Taberânî, **ed-Düâ**da, Ebû abdillâh İbn-i Tev'em er-Rıkâşî'den. **Yirmi Beş**: Ebû Nüaym, Hilyede, Recâ İbn-i Hayve'den. **Yirmi Altı**: Zübeyr İbn-i Bekkâr, Murakkıkıyyâtda, Mus'ab İbn-i Sâbit İbn-i Abdillâh İbn-i Zübeyr radıyallâhu anhu'dan. **Yirmi Yedi**: İbn-i Asâkir, İbrâhîm et-Teymî'den. **Yirmi Sekiz**: Ebû Huseyn İbnü'l-Münâdî, Ömer İbn-i Abdi'l-Azîz'den. **Yirmi Dokuz**: Ebû Bekr ed-Dînûrî, el-Mücâlesede, Ömer İbnü Abdi'l-Azîz'in Hızır aleyhisselâm'ı gördüğünü rivâyet etti. Bu mevzû'da gördüğüm en sağlam rivâyet budur. **Otuz**: Ebû Arûbe el-Harrânî, Târîhinde. (Aynı rivâyeti biraz değişik olarak) **Otuz Bir**: Ebû Nüaym, Ebû Muhammed el-Harîrî'den. **Otuz İki**: İbn-i Asâkir, Ebû Zür'a er-Râzî'den, sahîh bir senedle. **Otuz Üç**: İbnü Ebî Hâtim, el-Cerh ve tâ'dîlde, Abdullah İbn-i Bahr'dan. **Otuz Dört**: Abdü'l-Muğîs İbn-i Züheyr el-Harbî el-Hanbelî, Hızır ile alâkalı bir cüzde, Ahmed İbnü Hanbel'in Hızır ile İlyâs aleyhimesselâm'ı gördüğünü naklediyor. **Otuz Beş**: Ebû Hayyân, Tefsîrinde, Şöyle dedi: Sâlih bir çok zât Hızır aleyhisselâm'ı gördüklerini, söylediler. İmâm Ebû'l-Feth el-Kuşeyrî, bir şeyhinin, Hızır aleyhisselâm'ı gördüğünü ve O'na hadîs rivâyet ettiğini, söyleyince, O'na, (Kuşeyrî'ye) **Hızır aleyhisselâm olduğunu sana kim öğretti de sen O'nu bildin** diye sorulunca, sustu.[84]**Otuz Altı**: Ebû Hayân, O'nun hadîs üstâdlarından olan Abdü'l-Vâhid el-Abbâsî el-Hanbelî'nin talebelerinin, O'nun (Abdü'l-Vâhid el-Abbâsî'nin)

Hızır aleyhisselâm'la buluştuğu inancında olduklarını söyledi. **Otuz Yedi**: Şeyhimiz Hâfız 'İrâkî bana şöyle dedi: Abdullâh İbn-i Es'ad el-Yâfiî, Hızır aleyhisselâm'ın diri olduğu inancındaydı. O'na, Buhârî, Harbî ve diğerlerinden, bunun inkârına dâir nakiller olduğunu, söyledim. Bunun üzerine kızdı ve **O'nun ölü olduğunu söyleyene kızarım**, deyince, **O'nun ölü olduğu i'tikâdından döndük** dedim. **Otuz Sekiz**: Hızır aleyhisselâm'la buluştuğunu ileri sürenlere yetiştik. Melik Zâhir zamânında, Mâlikî kadılığını üstlenen Kadı Alemuddîn el-Bisâtî, onlardandır. **(İbnü Hacer'den kısaltarak yapılan nakil bitti.)**[85]

Allâme Hâfız Muhaddis **Abdülazîz İbnü's-Sıddîk el-Ğumârî**, **et-Tehânî**[86] isimli eserinde şöyle dedi:

Cumhûr'un görüşü, Hızır aleyhisselâm'ın diri olduğudur. Ömer İbnü Abdi'l-Azîz ile olan kıssasını Hâfız Zehebî, **Tezkiretü'l-Huffâz**ına koydu ve **isnâdı güzeldir** dedi.[87]

Ben (Ğumârî) de şöyle derim:

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in, Hızır aleyhisselâm ile buluşması ve Deccâl mes'elesinde O'ndan bir hadîs işitmesi hakkında neredeyse apaçık olan sahîh bir hadîs buldum. Bu hadîs Buhârî ve Müslim'in Sahîhlerinde,Ebû Saîd-i Hudrî radıyallâhu anhu'dan yaptıkları rivâyettir.

Öldüğü görüşünde olanların ileri sürdükleri delîllere gelince, bunlar şu mes'elede hiçbir şekilde nass değildirler.[88] (**Abdü'l-Azîz el-Ğumârî'nin Sözü Bitti**.)

İmâm Süyûtî, **el-Câmi'**inde naklediyor: (Hızır aleyhisselâm, denizde, el-Yesa' da karadadır. Her gece buluşurlar.)[89](Hızır aleyhisselâm, denizde, el-Yesa' da karadadır. Her gece buluşurlar.)[90]

Hızır aleyhiselâm'ın Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in ölümünde tâ'ziyyeye geldiğine dâir gelen haber, İbnü Hacer'in de naklettiği gibi, bir çok yollardan gelmiştir. Bu haberi, İmâm Beyhekî'nin rivâyetinden, Mişkât sâhibi, Hâfız Muhaddis Şâh Veliyyuddîn Ebû Abdillâh Muhammed İbni Abdillâh el-Hatîb tarafından, **Mişkâtü'l-Mesâbîh**e konulmuştur. Üzerine şerh ve hâşiye yazanlar, Allâme Tîbî, Muhaddis ve Fakîh Aliyyu'l-Kârî, Muhaddis ve Fakîh Abdü'l-Hakk ed-dihlevî, Allâme Muhaddis, Ahmed Ali es-Sihârenfûrî ve Allâme Muhaddis İdrîs el-Kandehlevî şu rivâyete i'tirâz etmemişlerdir. Hattâ Allâme Muhaddis **Abdü'l-Hakk ed-Dihlevî**, **Lemaâtü't-Tenkîh** isimli eserinde şöyle demiştir: Hızır aleyhisselâm'ın, Hicrî yüzüncü yıldan önce, sağ olduğu husûsunda âlimlerce bir anlaşmazlık yoktur. İhtilâf edenler, ondan sonrası için ihtilâf etmişlerdir.[91] Büyük Akâid ve İlm-i Kelâm âlimi **Allâme Hayâlî** de, Hızır aleyhisselâm'ın, **diriolduğunu büyük âlimlerin söylediğini** ifâde ederek buna karşı çıkmıyor ve **açık** âyetlerle Sünnet'e ters bulmuyor.[92]

İmâmımız **İmâm Rebbânî** de, Hızır aleyhisselâm'ın **yaşamakta oluşu**nun bizim bidiğimiz bir hayât ile olmadığını, aksine rûhânîlere karışmış olduğunu bizzât Hızır aleyhisselâm'ın kendisinden keşfen naklediyor.[93] Bu da iki görüşün bir te'lîfi/barıştırılması olmuş oluyor. Allahu a'lem.

İdrîs Aleyhisselâm

Sağ mıdır, Değil midir?

İdrîs aleyhisselâm'a gelince…

O'nun da **sağ olduğu** ile alâkalı olarak, **İbnü Ebî Şeybe, İbnü'l-Münzir, İbnü Ebî Hâtim** ve **Abd İbnü Humeyd**'in Mücâhid'den rivâyet ettikleri şu söz vardır: (**İdrîs aleyhisselâm da, Îsâ aleyhisselâm gibi, ölmedi ği halde semâya kaldırıldı**.)[94] Bu söz, İbnü Abbâs radıyallâhu anhümâ'nın talebesi Mücâhid'den **Mevkûf**/kendi sözü olarak rivâyet edildiyse de **Merfû**/Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'e âid bir hadîs

hükmündedir. Nitekim bu erbâbına gizli değildir. İşte bu ve benzeri muhtemel rivâyetlere dayanarak, İdrîs aleyhisselâm'ın da **diri** olduğunu söyleyen âlimler vardır. Allâme Hayâlî de onlardan biridir.[95] Bu arada O'nun semâda öldüğüne dâir de rivâyet vardır.[96] Allah celle celâlühû en iyisini bilir.

Netîce

Kısaca ifâde edecek olursak; İlim ve insâf sâhibi her bir mü'min kabûl ve teslîm eder ki, **Hızır** aleyhiselâm için, **öldü** diyenlerin şu iddiâları bir çeşit ictihâda dayanmaktadır. **Diridir** diyenlerin bu görüşleri de ne kadar düşse, bir çok **Zayıf**, hatta bir kısmı **Hasen** ve -hatta bazı hadîs âlimlerince- **Sahîh** rivâyetlere dayanmaktadır. Selef'den bir çoklarının O'nunla buluştuklarına ve görüştüklerine dâir de bir nice **Sahîh**, **Hasen** ve **Zayıf** rivâyetler vardır. Bütün bunlara dayanarak İmâm Nevevî ve İbnü Salâh'ın da dediği gibi, âlimlerin çoğu **yaşadığı**, bir kısmı dahi **öldüğü** görüşündedirler.

İşi Materyalist bir kafa ile değil de, bir Mü'min gözüyle değerlendirmek ve ilmî bir üslûbla hulâsa etmek gerekirse, **Bir**: İnsaflı davranarak, en azından **yaşadığı**'nın **imkân**'ını/olabilirliğini inkâr etmemek, **İki**: Şu **yaşama**'nın, **vukûu** ve **adem-i vukûu**'nda/ meydana gelip gelmediğinde kesin konuşmamak, **Üç**: Ağırlıklı görüş olarak bir kanâat bildirilecekse, bir çeşit hayatla **yaşamakta olduğu**'nu kabûl etmek, **Dört**: Ve nihâyet, bunun hakîkatinin ilmini, **Allâhu a'lem** deyip Allah celle celâlühû'ya havâle etmek, gerekir.

İdrîs aleyhisselâm'ın yaşayıp yaşamadığına gelince…İslâm âlimleri, muhtemelen **Kıyâmet alâmetleri**'nden olmadığı için bu husûsta pek de öyle fazla bir şey söylememişlerdir. Ortada, öyle sağlam delîller de yoktur. O bakımdan, şu mes'ele dînî tarafıyla -Allahu a'lem- çok da mühim değildir. **Ancak**, **İdrîs** aleyhisselâm'ın da **diri olduğu**'nda ne **Şer'î** ne de **Aklî** bir **İmtinâ'**/olamazlık yoktur. Bunun inkârını îcâb ettirecek her hangi bir nass dahî bilinmemektedir. Aksine, **zayıf** kabûl edilse bile, **yaşadığı**na dâir, nasslar vardır. Bu yüzden olacaktır ki, Allâme Hayâlî gibi bazı büyük İlm-i Kelâm ve sâir ilimlerin âlimleri şu inancı kabûl ederlerken diğerleri de inkâr etmemektedirler. Allâhu a'lem.

Mühim Bir Tenbîh:

Günümüz cühelâsı artistlerin ise, âlimlerin şu münâkaşalarına burunlarını sokmamaları ve münâkaşa meydanlarına atılmamaları gerekir. Hele, onların bilgiç pozlarla ve alaycı ifâdelerle, bunca büyük ilim sâhibi zâtların bu denli güçlü sesleri yanında sinek vızıltısı rütbesinde bile olmayan ses ve sazlarıyla arz-ı endâm etmeleri gülünçlüklerini son derece artırmaktadır. İlim adamlığıyla cazgırlığı ve amigoluğu lütfen kimse karıştırmasın…

وَصَلَّى اللـه عَلَى سيدنامحمد وَ عَلَى اٰلِهِ وصحبه كلما ذكره الذاِكرون وغفل عن ذكره الغافلون وَ الْحَمْدُ لِلـهِ رَبِّ الْعَالَمِين

---

[1] Husûsan Bay Abdülaziz Bayındır'a.

[2] Ta'rîfât, (himmet) maddesi: 165…

[3] **Ebû Ya'lâ**, Enes'den. Semhûdî, "**râvîleri sağlam kimselerdir**" dedi. **Beyhekî** de "**sahîh olduğunu**" söyledi. Et-Teysîr (1/426)

[4] Abdülğanî en-Nablûsî, el-Hadîka (l/292)

[5] [Ahmed (Müsned), Tirmizî (Sünen), Zıyâ (el-Makdisî, el-Muhtâreh), Ebû Saîd el-Hudrî radıyellâhu anhu'dan], El-Fethu'l-Kebîr:2/458, H:12355

[6] [Ahmed (Müsned), Taberânî, el-Kebîr, Beyhakî, Şuabu'l-Îmân, Zıyâ (el-Muhtâreh), Eş'as İbnü Kays radıyellâhu anhu'dan….],El-Fethu'l-Kebîr:1/176, H:1886

[7] Râğıb, Müfredât: (169-170), Semîn, Umdetü'l-Huffâz: (175-176), Süyûtî, Mu'tereku'l-Akrân: (2/175) ve Mukâtil İbnü Süleymân'ın, el-Vucûh ve'n-Nezâir'i: (149-150)

[8] Semin, ed-Durrü'l-Mesûn:7/ 372-373

[9] Kelâm kitablarında Allah celle celâlühû için kullanılabileceği söylenilen (**şey)** kelimesi ise, Arabçadaki ma'nâsı itibariyle (**mevcûd)** demektir ki, Türkçedeki ma'nâsından farklıdır.

[10] [Müslim ve Ahmed İbnü Hanbel, Ebû Said-i Hudrî radıyallâhu anhu'dan.], Şerhu'l-Akîdeti't-Tahâviyye:293

[11](Kim benim bir dostuma düşmanlık ederse, hiç şübhesiz ben ona **harb i'lân ederim**. Kulum, kendisine farz kıldıklarımdan benim için daha çok sevilmeye değer şeylerle bana yaklaş(a)maz. Kulum bana nâfilelerle yaklaşmağa devâm eder; nihâyet ben onu severim. Ben onu sevince de, onun işiteceği kulağı, göreceği gözü, tutacağı ve vuracağı eli ve yürüyeceği ayağı olurum. Benden isterse, ona verir, bana sığınırsa onu korurum.). Buhârî, Rikak:38, Ahmed İbnü Hanbel (6/256) Ahmed İbnü Hanbelin rivâyetinde "ben onu sevince de onun işiten kulağı olurum…." Kısmı yoktur.

[12] Muvatta, Buyû':7

[13] [Tirmîzi (Sünen), Hâkîm (el-Müstedrek), Abdullah İbnü Amr radıyallâhu anhümâ'dan, Bezzâr, İbnü Ömer radiyellâhu anhumâ'dan.], El-Fethu'l-Kebîr:1/611, H:6626

[14] [Ahmed İbnü Hanbel (el-Müsned), Müslim (es-Sahîh), Ebû Dâvûd (es-Sünen) ve Nesâî (es-Sünen), Cerîr radıyallahu anhu'dan], El-Fethu'l-Kebîr:1/162, H:1679

[15] [Hâkim, Câbir radıyallâhu anh'dan], Süyûtî, **Hasendir**. El-Câmiu's-Sağîr:2/169

[16] [Tirmizî, (Sünen), Ebû Nüaym Hilye, Âişe radıyallâhu anhâ'dan], Süyûtî, **Hasendir**. El-Câmiu's-Sağîr:2/169

[17] Onları hatırda tutup unutmamak veya onlardan bahsetmekle

[18] [Ahmed İbn-i Hanbel, (12/226 H:15486), Taberâni, el-Kebîr (Mecmau'z Zevâid:1/89), el-Evsat, (Mecmau'z-Zevâid: 1/58),], Kenzü'l-'Ummâl:1/42 H:101 Kezâ, [Hakîm-i Tirmizî, Nevâdiru'l-Usûl, Amr İbn-i Cemûh radıyallahu anhu'dan, "Hey!.. Şübheniz olmasın ki, kullarımdan dostlarım, yarattıklarımdan da sevdiklerim…..." lafzıyla.] Kenzu'l-'Ummâl: 1/440. H:1902

[19] Ahmed İbnü Hanbel (3/21),

[20] İbnü Mâce (778),

[21] İbnü's-Sünnî, Amelü'l-Yevm ve'l-Leyle: (84-85)

[22] Veya hakkı için veyahud da, hürmetine şeklindeki

[23] [Ahmed İbnü Hanbel (3/21), İbnü Mâce (778), İbnu's-Sunnî (84-85) ve [İbnu Huzeyme, İbnu Menî', Ebû Nüaym Fazl İbnü Dükeyn, Ebû Nüaym,,.], Kevserî, Makâlât:393-395

İmâm Kevserî şöyle diyor: **Şihâb el-Bûsîrî** Misbahu'z-Zücâce'de, İbnü Mâce'nin bu isnâdında peşpeşe zayıf râvîlerin bulunduğunu, **Atıyye** -ki Avfîdir-, **Fudayl İbnü Merzûk** ve **Fadl İbü Muvaffık**'ınzayıf râvîler olduğunu söylemiştir. **Fadl İbnü Muvaffık**, İbnu Uyeyne'nin dayı oğludur. Hakkında Ebû Hâtim, **sâlih bir kimse olup, hadîsi zayıftır**,demiştir. O'nun dışında bu râvînin zayıf olduğunu söyleyen de yoktur. Zayıflıkla suçlanmasının sebebi de açıklanmamıştır.Belli de değildir. **Hattâ Büsti** (İbnü Hıbbân),bunun **sağlam** olduğunu söylemiştir. Ancak, **İbnü Huzeyme**, bu hadîsi, **Sahîh**'inde Fudayl İbnü Merzûk yoluyla rivâyet etmiştir ki, şu rivâyet O'na göre **Sahîh**tir. Rizzîn böyle dedi. **Ahmed İbnü Menî'**, **Müsned**'inde bu hadîsi isnâdı ve metni ile rivâyet etti. **Alâuddin Muğlatay**, **El-İ'lâm Şerhu Süneni İbni Mâce** de şöyle diyor: Bu hadîsi Ebû Nüaym el-Fadl İbnü Dükeyn **Kitâb-us-Salât'**da Fudayl İbnü Merzuktan, (O) Atiyyeden, (O) Ebû Said-i Hudrî radıyallâhu anhu'dan mevkûf olarak rivâyet etti. **(Muğlatay'ın sözü bitti.)** Atıyye, Ebû Said el-Hudri radıyallâhu anhu'dan rivâyet etmekte yalnız değildir. Aksine, **Abdulhakem İbnü Zekvân**'ın rivâyetinde, **Ebû's–Sıddîk**, **Ebû Said**'den rivâyette, **Atıyye'**ye mutâbeet etmiştir. Bu zât da, her ne kadar **Ebû'l-Ferec İbnu'l-Cevzî**, hadîsi, **El-'İlelu'l–Mutenâhiyye**'deonunla illetli kabûl ettiyse de, **İbnü Hıbban**'a göre sağlam bir râvîdir… **Hadîsin sağlamlık derecesi ne kadar düşse, delîl olma mertebesinden aşağı düşmez**. Hattâ, mütâbi' ve şâhidlerinin çokluğu sebebi ile, **Sahîhlikle Hasenlik arasındadır**.'**Irâkî**, İhyâ Tahrîci'nde **İbnü Hacer** de Emâli'l-Ezkâr'da hadîsin **Hasen** olduğunu söylemişlerdir. (Aynı yer)

[24] Hâkim'in el-Müstedrek: 2/615

[25] Sübkî'nin Şifâu's-Sikâm:134/135

[26] Süyûtî'nin El-Hasâisü'l-Kübrâ: 1/17-19,

[27] Kastallânî'nin el-Mevâhib: 1/62

[28] Aralarında müctehidlerin de bulunduğu şu büyük zâtların bu hükümleri karşısında, hadîsin **zayıf**,

hattâ **uydurma** olduğunu söyleyen bilhassa zamanımızın câhillerinin dedikleri ise hiç de mühim değildir.

[29] Mâide:35

[30] El-Hısnu'l-Hasîn (Hazînetü'l-Esrâr Hâmişi):14 (Eski Baskı, Târîhsiz)

[31] Fethu Babi'l-İnâye (3/30)

[32] İbnü Abidîn, Reddü'l-Muhtâr (5/540)

[33] Şifâu's-Sikâm (138)

[34] Buhârî, Ettefsir (1/351)

[35] Bakara:154

[36] [Müslim (1887), İbnü Mes'ûd'dan.], Süyû tî, Şerhu's-Sudûr (304)

[37] Ebû Ya'lâ ve diğerleri. Geçti.

[38] Bakara:154

[39] Âlü 'İmrân: 3/144

[40] Bakara: 2/282

[41] Kurtubî:3/262, Şekvânî, Fethu'l-Kadîr (1/303)

[42] Ebû Nüaym, Hilye:10/33

[43] Bakara:216

[44] Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem, Ehl-i Kalîb'e muttali' oldu ve buyurdu ki, "Rabbinizin size va'dettiği (azâ-bı)ni hak/gerçek buldunuz mu?" O'na sallallâhu aleyhi ve sel-lem'e, '**ölülere mi sesleniyorsun**?' denildi. Bunun üzerine, **(Efendimiz) Siz**, **onlardan daha çok işiten kimseler değilsiniz. Ancak**, **onlar cevâb veremezler**, buyurdu. [Buhârî, (1370) Ebû Dâvud, Tirmizî, Nesâî, İbn-i Mâce, İbn-i Ömer radıyallâhu anhümâ'dan], İbn-i Receb, Ehvâlü'l-Kubûr:133

Yine: Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem efendimiz ölen müşriklere seslenerek, "Ey Ebû Cehl İbn-i Hişâm!.. Ey Umeyye İbn-i Halef!.. Ey Utbe İbn-i Rebîa!.. Rabbinizin size va'dettiğini gerçek bulmadınız mı yoksa? Doğrusu ben, Rabbimin bana va'dettiğini kesinlikle gerçek buldum" buyurunca, Ömer radıyallâhu anhu, O'na, "Rûhsuz cesedlere nasıl konuşuyorsun, yâ Resûlellah?" dedi. Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem de, Canım elinde olan Allah celle celâlühû'ya yemîn ederim ki, söylemekte olduğumu siz onlardan daha iyi işitmiyorsunuz, buyurdu. [Buhârî (3976) ve Müslim (2875), Enes radıyallahu anhu'dan], İbn-i Receb, Ehvâlü'l-Kubûr :132

Yukarıda geçen ve onların benzeri olan

hadîslerden, yani Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem'in tefsîrlerinden şunu anlıyoruz: Mevlâ Teâlâ'nın, **Sen kabirlerdeki ölülere işittiren değilsin** (onlara işittiremezsin) ve **şübhesiz ki sen, mevtâya işittiremezsin** âyetlerinden murâdı, âlimlerin çoğuna göre **ölüler işitmez** demek değildir. Peki, hakîkatleri işittiremeyeceğimiz kâfirler, neden ölülere benzetiliyor? Buradaki **Vech-i Şebeh**/ benzeme yanı nedir? Müfessirlere göre, **onların, işitmelerinden istifâde edememeleri, yahut işitip de cevâb verememeleri**dir. Yoksa, **ölü-lerin işittikleri**ni Resûlüllah sallallâ-hu aleyhi ve sellem efendimiz haber veriyor. Ehl-i Sünnet ulemâsı da bu husûsta ittifak etmişlerdir. **Bu tefsîri** ve **icmâ'**ı, İbnü Kesîr, Rûm sûresinin 52. âyetinin tefsîrindebirçok âlimden nakletmektedir.

[45] Ahmed (el-Müsned), Müslim (es-Sahîh), Ebû Dâvûd (es-Sünen), Tirmizî (es-Sünen), İbnü Mâce (es-Sünen) Sevbân radıyellâhu anhu'dan], El-Fethu'l-Kebîr (1/207-208, H:3382)

[46] Hâfız **Abdullah İbnü's-Sıddîk el-Ğumârî** kısaca şöylediyor: Bu hadîs **Sahîh** bir hadîs olup, hakkında hiçbir tâ'n ve ayıblama yoktur. **İbnü Mes'ûd**'un ve **Enes** İbnü Mâlik'in hadîsinden, bir de **Bekr İbnü Abdillâh el-Müzen**î'nin Mürsel'inden gelmiştir. **İbnü Mes'ûd**'un rivâyetine gelince… **Bezzâr** onu Müsned'inde rivâyet etti ve bunun Abdullâh İbnü Mes'ûd'dan ancak bu yolla rivâyet edilmekte olduğunu bilmekteyiz, dedi. **Hâfız 'İrâkî**, Tarhu't-Tesrîb Şerhu't-Takrîb isimli kitâbın Cenâze bahsinde, İsnâdı ceyyiddir/iyidir, dedi. **Hâfız Heysemî** ve Muhaddis **Kastallân**î, **isnâdının ricâli**/râvîleri **Sahîh'in râvîleridir**, dediler. **Hâfız Süyûtî**, el-Mu'cizât ve'l-Hasâis kitâbında **İsnâdı Sahî**hdir dedi. Kezâ, **Aliyyü'l-Kârî** ve **Şihâb el-Hafâcî** de Şifâ Şerhlerinin başlarında böyle dediler. **Enes Hadîs**ini ise **Hâris İbnü Üsâme Müsned**inde ve **İbnü 'Adiy** el-Kâmil'de rivâyet ettiler. **Hâfız** 'İrâkî isnâdının Zayıf olduğunu söyledi. (Ben Ğumârî) derim ki**; Bu hadîsi** Hâfız **Ebû Nasr** da **zayıf** bir **isnâd**la Enes radiyellâhu anhu'dan rivâyet etti. Onu ayrıcâ **İbnü'n-Neccâr** da yine **zayîf bir isnâd**la Ebû Nasr'dan olmak üzere Enes'den rivâyet etti. (Hâsılı Ğumârî, birinci zayıf isnâd'ın şunlarla kuvvet kazandığını söylemek istiyor.) **Bekr İbnü Abdillâh el-Müzen**î'ının Mürseline gelince. Onu **Hâris İbnü Üsâme** Müsned'inde, Bekr İbnü Abdillâh el-Müzenî'den (O da Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'den) **zayıf bir isnâd** ile rivâyet etti. Lâkin bu hadîsi bir başka yolla **Mâlikî Kadı İsmâil** de rivâyet etmiştir ki bu **isnâd Sahîhdir**. **İbnü Abdi'l-Hâdî**, hasmını zor vaziyete düşürme fikri olmasına rağmen, bunun **sahîh** olduğunu söyledi. (Kadı İsmâîl) bunu birbaşka Sahîh isnâdla da rivâyet etti…(**Ğumârî, er-Reddü'l-Muhkem (180-181**)

Merhûm **Muhammed Alevî el-Mâlikî** de benzer nakiller yapıyor: "Bezzâr, Mecmauzzevâid: 9/24, **Râvileri sağlamdır**. Süyûtî, Kastalani, Münâvî, Zürkânî, Şihâb (Şerh-i Şifa:1/102), Aliyyu'l-Kârî (Şerh-i Şifa:1-102. Aliyyu'l-Kârî, bunu Haris b. Ebî Usame Musnedinde **Sahîh** bir senedle rivâyet etti, dedi), (İbnü Teymiyye'nin koyu mukallidlerinden olan talebesi) İbnü Abdi'l-Hâdî, hadîsi **sahîh** kabul etti. 'Irâkî, **isnâdı güzeldir** dedi." Mefâhîm:

[47] [Kamer Sûresi tefsîrında birinci âyetin iniş sebebi olarak vâkı' olan ayın ikiye ayrılması. (Buhârî, Müslim ve Hâkim Abdullâh İbnü Mes'ûd'dan, Tirmizî, Enes'den)], Süyûtî, Ed-Dürrü'l-Mensûr:7/670 Buhârî, Müslim ve İbnü Cerîr'in Abdullah İbnü Abbâs radıyallâhu anhumâ'dan yaptıkları rivâyette, Enes, (Mekke halkı Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den kendilerine bir mu'cize göstermesini isteyince, onları Ay'ı iki parça hâ linde gösterdi) dedi. (Aynı yer)

[48] Îsâ aleyhisselâm'ın, (Allah'ın izniyle ölü yü diriltirim) demesinde olduğu gibi.

[49] [**Ebû Ya'lâ**, İbnü Mes'ûd radiyellâhu anh'dan. **Zayıf** bir senedle.], **El-Metâlibu'l-Âliyye** ve dipnotu: 3/262, Kezâ, [**Bezzâr**, İbnü Mes'ûd radıyellâhu anh'dan birisı kopuk ve içinde **Zayıf** bir râvî bulunan, diğeri de muttasıl/bitişik ve **Hasen** olan iki isnâdla.], **Heysemî, Mecma'u'z-Zevâid**:10/99. Rivâyetlerden **Ebû Ya'lâ**'nın rivâyet zayıf**, Bezzâr**'ın iki rivâyetinden biri zayıf diğeri de **Hasen**. Hâsılı hadîs mu'teber bir rivâ yetle gelmiştir.

[50] Yâsîn:81

[51] Kamer:1 Bir de şu âyetin tefsîrinde geçen sahîh ha dîsler. Yukarıda geçti.

[52] Âlü 'İmrân:49

[53] Neml:39-41

[54] A'râf:160

[55] [Müslim, Abdullah İbn-i Mes'ûd'dan.], İbn-i Receb, Ehvâlü'l-Kubûr:95

[56]Beyhekî, Delâilü'n-Nübüvveh. İbnü Hacer, el-İsâbe'de (2/3) bu haberin isnâdının **Hasen** olduğunu söyledi. Haberi, ayrıca, Ebû Nüaym, Hatîb ve İbnü Merdûye de rivâyet ettiler. (En-Nibrâs:482)

[57] Âlü 'İmrân:169

[58] [Müslim, Abdullah İbn-i Mes'ûd'dan.], İbn-i Receb, Ehvâlü'l-Kubûr:95

[59] Tirmizî, Hâkim, İbn-i Abbas radıyallâhu anhümâ'dan

[60] [Ahmed, Ebû Ya'lâ, İbn-i Ebî'd-Dünyâ, Enes radıyallâhu anhu'dan], İbnü Re ceb, Ehvâlü'l-Kubûr (98)

[61] Buhârî (50), v.d. Meşhur Cibril hadisi.

[62] Meryem:17

[63] **Ahmed** v.d. İbnü Mes'ûd'dan, Kezâ, baş ka bir lafızla, **Buhârî**, **Müslim** v.d. İbnü Mes'ûd'dan], Ed-Dürrü'l-Mensûr (7/644) (Dârü'l-Fikr)

[64] Mübârekfûrî, er-Rehîku'l-Mahtûm (65)

[65] Mecmûatü'r-Resâili'l-Münîriyye (içinde) (2/195-234)

[66] Anlaşılması daha da kolaylaşsın diye, Fasıllar tarafımızdan, mevzû' başlıkları da **ez-Zehru'n-Nadr**dan alınarak konulmuştur.

[67] Bu zât zayıf bulunan ve güvenilmeyen bir Şiîdir. (Mîzânü'l-İ'tidâl:3/419-420)

[68] Lâkin, İsrâiliyyât'tan değilse **Merfû'** hükmündedir.

[69] **An'ane**, bir kimsenin,**bize falancı rivâyet etti** bir gibi ifâde kullanmayıp, sadece, **falancıdan** demesidir. Râvî atlayarak rivâyet yapan, yani **müdel lis** olan kimselerin **an'anesi** de rivâyetin zayıf olmasının sebeblerindendir.

[70] [Ahmed, Buhârî, Müslim, Câbir radıyel lâhu anhu'dan], El-Fethu'l-Kebîr:247

[71] Oysa bu hadîs, O'nun hicrî yüzüncü yıl dan önce canlı olmadığını göster mez.

[72] Bu iddiâ, İbnü salâh ve Nevevî'nin dedikleriyle çelişmektedir. Rivâyet ve na kilde, şu iki imâmın sözü, Ebû Hayyan'ın sözünden ağır gelir.

[73] Bu zan, delîl olmaya yeterli değildir. Çünki, sağ olup rûhânîlere karışan bir kimse, hikmete münâsib bir şekle girebilir. Nitekim Cebrâil aleyhisselâm'ın bir beşer şekline büründüğü nassla sâbittir. (**Nesâî**'den naklen, et-Tevşîh:1/222, Mektebetü'r-Rüşd baskısı,1419)
Üstelik, aksi vârid değildir; güvenilecek ve mesned olabilecek isnâdlı haberlerle gelmemiştir.

[74] Lâkin, **Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'e îmân edip tâbi' olmadığı**nı nereden bileceğiz? Bu husûsta elimizde bir nass mı var? Varsa, nedir? O'na îmân edip tâbi' olan, ama herkese ve her zaman görünmeyen cinleri tanıyor muyuz? Şu halde bu da bir delîl değil, zayıf bir zann demek olan vehimdir.

[75] Âlü 'İmrân:81

[76] Rûhânîleşen Hızıraleyhisselâm'ın böyleyapmadığını nereden biliyoruz, elimizde nass mı var? Varsa nedir? Yok. Öyleyse, bu da bir delîl olamaz.

[77] İbnü'l-Münâdî böyle diyorsa da, Ondan aşağı kalmayacak Hadîs hâfızlarından bir takımları dahî, rivâyetlerin bir kısmının **sahîh** olduğunu söylüyor. Şimdi ne yapacağız? O halde bu da herkesi bağlamaz.

[78] Nereden biliyoruz, elimizde bir nass mı var? Yok. Şu halde bu da bir delîl olamaz.

[79] Bu hadîsin, gizli olmayıp da görünen ve tanınan Sahâbe için olma ihtimâli vardır.

[80] Bu hadîs de, orada bulunan, herkesin görebildiği, tanınan Sahâbe rıdvanullâhi teâlâ aleyhim için idi. Çünki, mü'min cinler sözbirliğiyle buna dâhil değildir. Nitekim müşrikler onları görüp öldüremez, Allah celle celâlühû'ya ibâdet ederlerdi.

[81] Bu hadîs de, **yeni bir nebî gelmeyecek**, demektir. Yoksa, Mü'minlere göre, Îsâ aley hisselâm Âhir Zaman'da gelecektir. Bununun böyle olduğu şu delîli getirenlerce de kabûl edilen bir husûsdur. Veyâ **bir kavme, nebîlik vazîfesiyle gönderilen nebî olmayacak** manasındadır. Halbuki O, —**Nebî** olduğu kabûl bile edilse- Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem efendimizden önce ne de sonra, bir kavme peyğamber olarak gönderilmemiştir; aksine kendi başına idi. Dolayısıyle şu anlayışta olanlara sözü edilen hadîs delîl olmaz. Üstelik, O'nun **sağ olduğu**nu söyleyenlerin çoğu, **Nebî** değil de bir **velî** olduğuna inanmaktadırlar. O bakımdan şunlara bu hadîs hiçbir şekilde delîl olmaz.

[82] **Diri olduğunu bildiren** rivâtler, bir ân için yok sayılsa bile, azıcık bir dü- şünmeyle, şu **öldü** iddiasının delîllerinin bir kısmının, nassların umûmundan çıkarılan ictihâdî hükümler, diğer bir takımlarının da ictihâd bile olamayacak za yıf ihtimâlli **reyler**/görüşlerden ibâret oldukları anlaşılacaktır.

[83] İbn-i Hacer, kanâatimce burada yanılmaktadır. Çünki Ma'mer, **bana ulaştı** demesine rağmen, bu söz, O'nun kendi sözü nasıl olabilir? Nihâyet bu, O'nun **Belâğ**larındandır; onların hükmünü alır. Hadîs

ulemâsının, bir takım kimselerin belâğlarını **müsned** kabûl ettiği de erbâbına ma'lûmdur.

[84] Kemâl ehli büyükler münâsebetsiz kimselerin yerinde olmayan sözlerine ve süâllerine çok kere susmakla cevâb verirler. Yoksa bu susmak âcizlikten değildir. Biz olsak, Hızırı görebilecek göz onu, başkasıyla karıştırmaz, derdik.

[85] İbn-i Hacer el-Askalânî, **el-Isâbe** (1/429-452) (Kısaltarak), **ez-Zehrü'n-Nadr fî Nebei'l-Hadr**, Mecmûatü'r-Resâili'l-Mü nîriyye (içinde):2/195-234

[86] Sâğânî'nin **Mevzûât**ı üzerine tenkîd olarak yazdığı bir eserin **Muhtasar**ı

[87] Zehebî, Tezkiretü'l-Huffâz:1/119-120

[88] Abdülazîz İbnü's-Sıddîk el-Ğumârî, Et-Tehânî fî't-Teakkubi Alâ Mevdûâti's-Sâğânî (34)

[89] [Hâris, Enes'den], Kenzü'l-Ummâl (12/71-72, H.34047)

[90] [Hâris; Enes'den], Kenzü'l-Ummâl (12/72 H.34051)

[91] Ahmed Ali es-Sihârenfûrî, Hâşiye-i Miş kât (550), Pâkistân baskısı.

[92] Hâşiyetü'l-Hayâlî alâ Şerhi'l-Akâid (101)

[93] İmâm Rebbânî, Mektûbât (1/282)

[94] İmâm Süyûtî, Ed-Dürrü'l-Mensûr (5/519)

[95] Hâşiyetü'l-Hayâlî Alâ Şerhi'l-Akâid, yukarıdaki yer (101)

[96] İbnü Ebî Hâtim ve İbnü Merdûye, İbnü Abbâs radıyellâhu anhumâ'dan], İmâm Süyûtî, Ed-Dürrü'l-Mensûr (5/518)